62

В. ЧЕРНОСВИТОВ

Синята стрела

БИБЛИОТЕКА ВОЕННИ ПРИКЛЮЧЕНИЯ

ДЪРЖАВНО ВОЕННО ИЗДАТЕЛСТВО ПРИ МНО

В. ЧЕРНОСВИТОВ

СИНЯТА СТРЕЛА

ПОВЕСТ

1957
ДЪРЖАВНО ВОЕННО ИЗДАТЕЛСТВО ПРИ МНО

Превел от руски
МЕТОДИ ГЕОРГИЕВ

В. Черносвитов
ГОЛУБАЯ СТРЕЛА
повесть

Военное издательство
Министерства обороны СССР
Москва — 1956

1. КОТКАТА ПОКАЗА НОКТИТЕ СИ

Кузнецов едва бе успял да снеме шапката си, да я постави на закачалката и да изтрие с кърпа оплешивялата си едра глава, когато вратата се поотвори. От прага се раздаде гласът на старши лейтенант Егорев:

— Другарю подполковник, разрешете да остана?

Докато отваряше прозореца, Кузнецов през рамо, без да обръща глава, отвърна добродушно на офицера:

— Разрешавам. . .

Зад прозореца вляво се спускаше стръмно дълго стълбище. От утринната слънчева светлина неговите каменни стъпала изглеждаха много бели. От двете страни на стълбището, като че ли загледани към невидимото оттук море, се извисяваха нагоре като два близнака два стройни кипариса. В далечината се очертаваха планински склонове с потънали

в зеленина и прорязани от алеи паркове, край които ярко блестяха белите сгради на санаториумите. Въздухът беше кристално прозрачен и като в парфюмериен магазин лъхаше с дъх, наситен със сочен утринен аромат на зеленина и море.

— И все пак у нас, в тайгата, е по-хубаво — замислено заговори Кузнецов. — И въобще. . .

После той, набит и нисък човек, се извърна живо и изгледа от долу до горе високия Егорев:

— Докладвайте.

— В два часа след полунощ нашите подслушвачи засякоха неизвестен радиопредавател. С интервал от три минути той предаде два пъти една и съща шифрограма, след което замълча.

— Успяха ли да я запишат?

— Да. Ето. . .

Егорев се приближи към масата, отвори папката, която държеше в ръка, и подаде на подполковника лист, изпълнен с точки и тирета.

— Засечена е и посоката на радиостанцията — продължи старши лейтенантът. — Линията на засичането минава през залива, пресича нос Хорас и оттам взема посока към морето. Заливът беше абсолютно чист — очевидно предавателят се обаждаше някъде от носа. . .

— Чакайте. Защо не ми доложихте незабавно за това? — подполковникът бързо и остро погледна Егорев.

Старши лейтенантът спокойно посрещна погледа на своя началник.

— Не беше необходимо, другарю подполковник. Аз като оперативен дежурен на своя отговорност взех решение: събудих шифровчика, заповядах му незабавно да се заеме с дешифрирането на радиограмата, а заедно с лейтенант Мякин заминах за нос Хорас.

Погледът на подполковника се смекчи:

— И там какво?

— На гребена на нос Хорас открихме пресни следи от автомобил „Москвич“: колата се е отделила от шосето на около двеста метра, спряла е на линията на засечката, престояла е там, ако се съди по маслото, капало от картера, десетина минути, след това е завила и е заминала обратно. Пътникът или пътниците не са слизали от автомобила.

— Не са глупави. А машината оставила ли е „визитната си картичка“?

— Да, другарю подполковник. Лявото предно колело има малка осморка, а протекторът на задното дясно — има фабрична вдлъбнатина. Ето аз фотографирах отпечатъка.

— Добре. По-нататък?

— По-нататък заповядах на лейтенант Мякин да потърси по тези следи „Москвича“, а сам се върнах и. . .

— Радиограмата дешифрирана ли е?

— Още не, другарю подполковник — въздъхна Егорев, като че ли той бе виновен за това, — шифърът е сложен, погледнете сами какви групи. А на какъв език е — не е известно.

— Засега най-важното е да се дешифрира. Незабавно предайте по „ВЧ“ в шифровъчния отдел копие от радиограмата.

— Изпратено е, другарю началник. Когато се върнах от Хорас, гледам нашия шифровчик се бе изпотил от старание, но не можеше да намери ключ. Още тогава го изпратихме в отдела.

— Правилно. Всичко е правилно. Но. . .

Подполковникът бързо заобиколи масата, седна в креслото и като заразглежда условната радиограма, смръщи чело и силно затърка с длан плеши-

вото си теме. След това спокойно и сериозно каза на Егорев:

— Сложно положение. Разбирате ли, Василий, започват флотските учения. А тука дявол знае какво предават — посочи той с нокът шифрограмата. — От бързината на нейното разшифроване несъмнено ще зависят много неща, а ето, че само отделът може да я разшифрова. . .

— Или нейният автор, ако сега можехме да го поразпитаме.

Кузнецов унило се усмихна.

— Допускате ли, че сега, когато по цялото крайбрежие снават автомобили, Мякин тъй лесно и бързо ще различи този „Москвич“ с прокапващ картер?

— Той вече четиридесет минути наблюдава и следи този „Москвич“, Сергей Сергеевич — пресече го Егорев.

Подполковникът леко почервеня и очите му отново станаха язвителни. Като познаваше неговата избухливост, старши лейтенантът побърза да обясни:

— Другарю подполковник, не съм завършил доклада си. Като оставих Мякин на носа и след като си условихме свръзка, аз се върнах да продължа дежурството. Скоро получих срочно донесение от нашия сътрудник. Ето заповядайте — Егорев подаде на началника лист хартия и добави: — Става дума за жената С. К., която подозираме.

Кузнецов прочете:

„Снощи С. К. излезе със своя автомобил и спря на булеварда. На въпроса ми отговори шеговито, че отива на разходка с „интересен непознат“ за два-три часа. Можах да установя, че този „интересен непознат“ беше във военно-морска униформа. С. К. носеше кожен калъф от фотоапарат, но има подозрение, че в калъфа е имало някакъв друг прибор

или апарат. Нито след три часа, нито по-късно тя не се завърна у дома си. Като прецених евентуалната важност на този факт, срочно ви съобщавам за забелязаното.“

Егорев проследи как началникът хвърли поглед върху редовете и продължи:

— Разбирам, другарю подполковник, че е твърде рано за изводи, но времето не чака. Като съпоставих донесението с това, което стана нощес, аз намерих връзка помежду им и на своя отговорност и риск. . .

— Ясно — прекъсна го Кузнецов. — И какво? Успяхте ли?

— Тъй вярно. Номерът на колата на наблюдаваното лице ни е отдавна известен и това стократно облекчи търсенето. До сутринта машината вече беше открита в автотуристическия хотел в Ащаул, където е пристигнала в четири часа. На задния ѝ протектор е открита вдлъбнатина. Всичко си схожда и оставаше само въпросът, какво да направя с наблюдаваното лице, но тук вече не се реших да направя нещо без вас.

— Морякът също ли е пристигнал в хотела?

— Съвсем не.

— Стопанката на автомобила спи ли?

— Не, тя се е разходила с леката кола, гарирала я и е излязла от хотела или да се къпе, или на пазар. До вашето решение заповядах леката кола и жената да не се изпускат от наблюдание.

„Юнак, далече ще стигне!“ помисли с удоволствие подполковникът, като се вглеждаше в умното лице на Егорев, в непокорната му коса, която се спущаше на кичури над високото му чело. И изведнъж Кузнецов се натъжи: ето нощта донесе няколко сериозни и твърде важни въпроси и младият офицер в отсъствие на началника си ясно и оперативно ги е разрешил, и то така, както това би направил

и сам Кузнецов. Значи той — началникът — не е толкова нужен, щом подчинените му могат да минат и без него! А той считаше, че! . . .

Кузнецов съвсем забрави, че той възпита Егорев, че той му предаде своята съобразителност, самостоятелност на действията и смелост в решенията. Семето попадна на благоприятна почва. Ще минат още две-три години, Егорев ще натрупа опит, ще опознае живота, ще превъзмогне грешките и неуспехите си и тогава действително ще може да се справя без своя учител.

По широкото със сурови бръчки около устата лице на Кузнецов пробягна усмивка.

— Виждате ли, Василий, не напразно подозирахме тази котка, ето че си показа ноктите. Какво да правим с нея, кажете? Трябва да я задържим незабавно! Щом толкова се е отдалечила от мястото си, едва ли ще се върне. Искате ли да си починете след дежурството?

— Каква почивка, Сергей Сергеевич! — обиди се Егорев.

— Добре. Тогава заминете веднага при Мякин и тихо и спокойно задръжте тази особа. Ясна ли е задачата, другарю старши лейтенант?

— Тъй вярно. Разрешете да я изпълня, другарю подполковник?

Минута по-късно високата фигура на Егорев в бял кител и безупречно изгладен флотски панталон се мярна пред прозореца на кабинета и се скри между дърветата.

2. „СИНЯТА СТРЕЛА“ Е НА СТАРТА

Сред равната изгорена от слънцето и потискащо скучна степ този разграден участък най-малко приличаше на аеродрум. Тук нямаше нито огромни

хангари, нито стъклени диспечерски кули, нито ветропоказатели. Тук дори и самолети нямаше. Една ниска и широка сграда с жълтозелен покрив, наподобяващ степта, две кирпичени къщи и изправени край периметъра ниски железобетонни колони — ето всичко, което се намираше тук. Въпреки тези неща обаче това беше аеродрум — и то специално охраняван.

Скритите в колоните апарати изпускаха невидими лъчи, които през всяко време на денонощието пазеха територията от неканени гости. Попадне ли някой там, случайно или нарочно, и бъде засечен от лъч — в същата секунда от караулното помещение излиза кола с автоматчици и вихрено се понася към мястото на засечката. Контролно-пропускателният пункт беше изнесен на три километра от аеродрума до единствения път, който свързваше този аеродрум с главния аеродрум на Н-ското гвардейско военноморско авиосъединение. Наоколо се простираше стен без дървета, без храсти. Минеш ли КПП, невъзможно е да се приближиш незабелязано към забранената територия.

Слънцето току-що пръсна над степта първите си лъчи, когато пред входа на една от кирпичените къщи се показа слабоват, среден на ръст офицер. Той прекара ръка по оредените си коси и преди да тръгне, сложи флотската си фуражка, огледа небето и през рамо извика:

— Сергей!

— Идвам, идвам — чу се отговор и като дъвчеше нещо, отвътре излезе друг офицер — черен като бръмбар, остронос, с подвижно весело лице. — Да тръгваме. . .

Стоящият наблизо авиомеханик поздрави с подчертано внимание двамата офицери. И защо не! Независимо от скромните им капитански звания и

двамата бяха известни летци — изпитатели, — които пристигнаха тук, специално за изпробване на нов самолет. Дмитрий Петров и Сергей Сергеев! Вчера механикът лично чу как на старта един летец в спор с друг — а летците обичат да спорят — му каза „Та сам аз от капитан Петров го научих“ и тези думи туриха край на спора.

Сергеев и Петров бавно крачеха по напуканата грапава земя, оскъдно обрасла с обгоряла от слънцето суха и твърда като тел трева. От острия аромат, който цари над степта през пролетта, нямаше и помен. По пътя към аеродрума се движеха автомобили, дигайки след себе си гъст прах.

— Е, какво стана с нас, приятелю, ние с тебе тук и ден, и нощ прекарваме като отшелници — каза тихо Сергеев, като гледаше преминаващите. — Повечето от нашите живеят в града.

— Че защо? — дигна рамене Петров. — Така сме близо до работата си.

— И все пак. . . Там има театър, казино, плаж. . .

— . . . Кръчмичка — подхвърли на шега Петров и двамата се разсмяха. Сергеев беше въздържател.

— Но всъщност ти си прав. Завършим ли изпробванията, телеграфически извиквам жената и децата и цяла неделя ще поцапам с тях из морето.

— Затъжи ли се вече за своите дундьовци?

— Че защо, мои са. . .

— Най-хубавите от всички деца на света!

— А бе, хубави, лоши, мои са, кръвни. . . Изкарват моята птичка — посочи с кимане на глава Петров.

От голямата сграда, наполовина взидана в земята, влекачът изтегляше на буксир по наклонения изход нов самолет. Отстрани изглеждаше, като че ли влекачът измъква из земята, пронизала я надлъж, голяма метална стрела. Накрая самолетът се по-

каза цял и се изтърколи на равното място, поглеждайки отвисоко със стъклените си очи автомобила влекач.

Като накриви шапка на една страна, Сергеев жадно огледа самолета и смигна на Петров:

— Сила и красота! . . . Нищо, и моят скоро ще изкарат: ще полетим в двойка. Аз отивам в монтажния цех. Не излитай без мене — аз ще дойда на старта.

— Добре!

Приятелите се разделиха — Сергеев се отправи към ниската приземна сграда, а Петров закрачи по-нататък — към летателната площадка. Отзад се чуха бързи крачки. Петров се огледа: догонваше го инженер-майорът — началникът на техническата група, на която командуването възложи сглобяването на първите самолети от новата конструкция.

— Здравейте, Дмитрий Дмитриевич? Ще летим значи? Вълнувате ли се?

— Здравейте. . . Не много — спокойно се усмихна Петров.

— А аз току-що се люти: вече и началството пристигна, и комисията, а Дудник го няма. . . Ето го, слава богу! — облекчено въздъхна инженер-майорът, като твърде изразително се закани на елегантния инженер-лейтенант, който подтичваше на почтително разстояние вляво от тях и ги догонваше.

На командния пункт имаше много хора и се чувствуваше една обща делова развълнуваност. Около специалните самолети и вътре в тях радисти проверяваха апаратурата, шетаха оператори и други специалисти. Под нов, току-що поставен чадър се бяха събрали и беседваха помежду си членовете на комисията. В старата беседка, покрита с закърпен и прегорял от слънцето брезент, се трупаха техниците. Сред тях, вече успял да навлече комбинезона, стоеше

Дудник и се държеше, тъй като че нищо не беше се случило.

Сърдечно „на подбив“, но добродушно другарите му се шегуваха с него. Въпреки слабостите си към контенето и разходките Дудник си оставаше добър специалист и затова те го уважаваха.

Капитан Петров се представи по устав, ръкува се с членовете на комисията, в която участвуваше, и се отстрани заедно с началника на метеорологичната служба, за да обсъдят прогнозата и сведението за метеорологичната обстановка.

Работата започна. „Синята стрела“, тъй се наричаше новият самолет, подробно беше прегледан и проверен от инженери и техници. След това заредиха торпедоносеца с гориво, запалиха двигателите и започнаха да ги пробват на различни режими, спираха ги, преглеждаха ги, отново ги пускаха и отново ги загасваха. . .

Два часа и половина след това на аеродрума пристигна сив „ЗИМ“. От автомобила излезе висок, пълен моряк с адмиралски пагони на раменете и със значка на депутат от Върховния съвет на СССР на кителa. Той приятелски раздруса ръката на председателя на комисията генерал Соколов, запозна се с генерала — конструктора на „Синята стрела“ — и отговори на поздрава на офицерите.

— Адмирал Кулагин, душа и страшилище за военните моряци — прошепна на Петров един от офицерите.

С дебел и силен баритон адмиралът каза на председателя на комисията:

— Насила се откъснах: флотът излезе на учения, а работа — до гуша И все пак не можах да не дойда при вас. Ще покажете ли новостта? А ето и нея, да? Интересно!

С пронизително свистене, изтласквайки могъщ. нажежен поток от газове, на летателната площадка стоеше и потреперваше от неудържим стремеж напред изящна бойна машина. Обгарящият дъх на „Синята стрела“ се чувствуваше от значително разстояние.

— Около соплото температурата е такава, че ако струята те засегне случайно, ще изгориш като стръкче трева! — усмихна се генералът на Кулагин.

Като огледа самолета от всички страни, адмиралът възторжено възкликна:

— Отлично! Но аз съм моряк и не познавам тънкостите на авиацията, така че запознайте ме с вашата рожба — помоли той конструктора.

Конструкторът усмихнато повдигна рамене.

— Рожбата не е моя, а на колектива. Ние успяхме да увеличим издръжливостта ѝ — сега машината може да носи грамадно натоварване. Но главното е в друго.

Основен въпрос за авиацията с проблемата за далечината и скоростта на реактивните самолети, тук работата винаги опира до големия разход на гориво и до ограничеността на неговия запас при полет.

Нашите учени разрешиха тази проблема. Те откриха особено химическо съединение — газ, — който се нагнетява в обикновена стоманена бутилка, която се прикрепя към двигателя. При полет съдържанието на тази бутилка се впръсква в съвсем минимални дози в горивната камера като допълнително гориво, което дава поразителен ефект: температурата на изгарянето на горивото се повишава няколко пъти.

Следователно бордовият запас на гориво значително нараства, като се запазват предишният обем и тегло, което от своя страна дава възможност пропорционално да се увеличат времетраенето на поле-

нето и скоростта: инженер Андреев снабди двигателя с нова тръба, която има увеличена огнеупорност.

— Слушайте, ами че това е грамадно постижение!

— Съвсем вярно — потвърди генералът.

Капитан Петров намести удобно белия си плътен шлем, приближи до самолета, съпроводен от останалите членове на комисията, от инженерите и командуването на съединението, и по дуралуминиевата стълбичка се качи в кабината.

Сухото, спокойно приветливо лице на Петров стана делово и строго. Като затвори капака на кабината, той провери радиото, педалите, щурвала на управлението и пусна двигателя. Като изпробва машината на земята, летецът я отправи към старта и поиска разрешение да излети. Ръководителят на полетите даде „Разрешавам“. Петров се завърза на седалката, усмихна се, кимна с глава на близостоящия до самолета Сергеев и съсредоточи вниманието си на приборното табло.

Когато специфичното свистене на двигателя достигна пределна сила и „Синята стрела“ едва задържащо „протягаше клюн“, Петров отпусна спирачките, самолетът затича по аеродрума и леко се вдигна във въздуха.

Колко много уреди заобикалят летеца в тясната кабина на реактивния самолет. Петров трябваше да наблюдава всеки по отделно. Не бяха преминали и две секунди, когато „Синята стрела“ беше вече много далеч от аеродрума. Петров се ориентира, провери послушността на машината чрез кормилото, „вежливо“ се впусна във вираж и започна първата „кутийка“.

По радиото питаха: „Стрела“, „Стрела“, тук „Лъч“. Съобщете ми как се чувствувате, как се движи

„Стрела“, как са „самоварите“. Петров се усмихна и в устата му блеснаха три златни зъба — следа от катастрофа през военните години — и отговори: „Тук „Стрела“. Самочувствието ми е добро. „Стрела“ и „самоварите“ са в отлично състояние.“

На командния пункт всички неволно въздъхнаха. Конструкторът приближи към радиолокатора и бутна оператора за рамото:

— Как се вижда целта?

— Слабо, другарю генерал. Не мога да разбера какво е това? — сконфузено отговори той, като се отмести от екрана.

— Ето погледнете сами.

Генералите, членовете на комисията и полковникът, който ръководеше полетите, поред погледнаха на екрана и след това размениха многозначителни погледи.

— Нищо, нищо, продължавайте наблюдението. Вие не сте виновен: така и трябва да бъде — усмихна се генералът на оператора.

Капитан Петров овладя новата машина, увери се в изправността ѝ и започна да изучава нейния „характер“, възможности, маневреност. Но от аеродрума го викаха и му заповядаха да се върне в хоризонтален полет. „Синята стрела“ започна стремително да описва над морето грамадна „осморка“.

— „Стрелата“ пее, другарю полковник — доложи радистът.

— Какво, какво? — не разбра полковникът и сърдито се учуди. — Докладвайте точно.

— Тъй вярно! Капитан Петров пее марша на летците.

— Сега ми е ясно. — Полковникът погледна членовете на комисията и всички се усмихнаха. — Е какво пък, това е добър знак.

Слънцето печеше немилостиво. Над степта трептеше марания. Слабото подухване на вятъра не освежаваше, а пърлеше хората. Петров привъряваше полета, намаляваше височината. На аеродрума чакаха неговата радиоинформация за високоскоростното летене, но изведнъж гласът на оператора удари всички като електрическа искра:

— Другарю полковник! На екрана се появи втора цел! Курс. Трета цел! Още две! Още! . . .

Като отстрани оператора, полковникът за миг се прилепи към екрана.

— Що за дяволска работа!... Да се включи вторият радиолокатор! Радист, запитай Петров!

Конструкторът побледня и се хвърли към председателя на комисията. Генералът здраво го хвана за ръката:

— Спокойно. И да не пречим на полковника. Тук той е стопанин.

— Другарю полковник, целият екран е изпълнен с безредно движещи се цели! — доложи операторът на втория радиолокатор.

— Другарю полковник, „Стрела“ не отговаря! — прозвуча като ехо гласът на радиста.

Полковникът решително заповяда:

— Предайте на изтребителите сигнала „зет“ и координатите 47-95. Продължете да викате „Стрела“.

— Тъй вярно! . . . Сигналът е предаден, другарю полковник.

Полковникът погледна внимателно часовника си — изминаха само няколко секунди.

Конструкторът се отпусна на пейката, счупи нервно няколко кибритени клечки и като запали цигара, жадно запуши.

— Сега ще се изясни положението, ние бяхме се условили. . . — без да се обръща към някого, започна и не довърши полковникът.

Премина половин час в мъчително очакване и тишина, която се нарушаваше понякога от глухите фрази на радиста, който с монотонен глас изговаряше: „Стрела“. . . „Стрела“ . . . „Стрела“. . .

После пристигна съобщение от изтребителите: „Морето е покрито от гъст дим. Във въздуха , в квадрати 46-94, 5, 6; 47-94, 5, 6 и 48-94, 5, 6, не открихме никого.“

Полковникът тревожно погледна капитан Сергеев и полугласно заповяда на шифровчика:

— Кодирайте и незабавно уведомете по радиото командуването, корабите, бреговите части на флота и МВР за изчезването на самолета с летеца капитан Петров. . .

3. ДЕН НА ПРОИЗШЕСТВИЯ

Полковник Кузнецов уж се занимаваше с текущи работи, а сам разбираше, че мислите му през всичкото време се връщат към уловената радиошифрограма.

До кого ли е предназначена радиограмата? И какво ли известява на адресанта? Да открие това колкото се може по-скоро, ето кое считаше Кузнецов за най-главното сега. Но като се стремеше към него, той не забравяше и за всички останали неща.

Какво е известно за тази особа, фигурираща в донесението на агента, която е шофирала „Москвича“, оставил следи на нос Хорас? Не твърде много. Тази млада, бездетна жена, доста миловидна, със спортен вид блондинка бе пристигнала в курортния град със собствена кола. Тя нае стая, записа се в адресната служба и наскоро постъпи на работа като библиотекарка. Живееше скромно, но не отказваше запознанства. Обичаше вечерите да прекарва

в казиното, да танцува, да приема гости у дома си. Но тя пазеше репутацията си и даже най-бъбривите от съседките ѝ не можеха да я осъдят в непорядъчност. И все пак работниците от Държавна сигурност забелязаха, че нейните познати бяха главно флотски офицери и техните жени. В това нямаше нищо подозрително, но Кузнецов се отнасяше скептично към случайностите и затова се заинтересува от библиотекарката.

Ако една жена сподели тайната си с друга жена, това вече не е тайна. Библиотекарката по-рано е живяла в предградие на Москва и е имала „свободен брак“ с някой си професор Иванов, на когото поскоро тя можеше да бъде дъщеря, отколкото жена. Професорът ѝ бе подарил „Москвич“ и я обсипваше със своето внимание и нежности, но той скоро умря, без да успее да я направи своя законна жена. Квартирата в Москва и влоговата книжка на професора преминаха в ръцете на неговата млада възлюблена. С мъка тя седна на своя „Москвич“ и замина. „Сега желая истински да се омъжа. Само ще гледам за офицер. . .“ — призна тя на съседката си.

Кузнецов направи справка. Оказа се, че действително по-рано София Ковалска е живяла в Люберци, където съгласно документа за дарение от Иванов Държавната автомобилна инспекция ѝ бе издала документи на нейно име за автомобил „Москвич“.

Е, какво, да се омъжиш — това е съвсем естествен стремеж и всяка е свободна по свой вкус да си избира мъж. Но все пак Кузнецов беше решил да не изпуска предвид библиотекарката. И тогава при старши лейтенант Егорев се създаде „наблюдателно дело С.К.“. Дълго време то не даваше никакви резултати, но ето че. . .

Разбира се, преки улики срещу Ковалска нямаше още никакви. Възможно е дори и „фотоапаратът“ да

ѝ е бил оставен от онова, другото, лице, което впоследствие се е възползувало от колата ѝ, за да отиде до мястото на радиопредаването — всичко е допустимо. А дори тя и да има пръст в цялата работа, то по-уместно е Ковалска да не се арестува, а да се проследи къде и при кого ще отиде. Но понякога обстоятелствата диктуват да се откажем от някои по-широки бъдещи възможности с оглед да се постигне цел от първостепенна важност. В дадения случай такава цел беше разшифровката на радиограмата.

Тя можеше да бъде дешифрирана само в шифърния отдел или от самия отправител. Както видя Кузнецов, шифърът беше твърде сложен и кога ще се справят с него в отдела, не можеше да се предвиди.

Подполковникът добре беше изучил психологията на жените шпионки: ако умело се издебне, тогава внезапно разкритата и арестувана млада жена по правило истерически, шумно и разплакана от отчаяние, казва всичко, каквото знае. Кузнецов разчиташе именно на това.

Като премисли добре всички доводи „за“ и „против“, по стар навик подполковникът прекара длан по темето и си каза: „Да, арестуването ѝ сега е необходимо. Да стоим в неизвестност и да чакаме сега какво ще разгадаят дешифровчиците, нямаме право...“

Старши лейтенант Егорев и лейтенант Мякин влязоха в кабинета на началника в момента, когато Кузнецов нетърпеливо гледаше часовника си. Той вдигна поглед към влезлите и сви вежди.

Егорев направи неопределен жест с ръка, но преди да успее да отрони дума, лейтенант Мякин пое въздух, като че се готвеше да се хвърля във вода, и доложи на един дъх:

— Другарю подполковник, изпуснах Ковалска от наблюдение.

В кабинета настъпи затишие пред буря. Чуваше се само как леко фучаха крилата на електрическия вентилатор, поставен на масата на Кузнецов.

Подполковникът излезе пред бюрото, мимоходом затвори плътно вратата и приближи към Мякин. Погледна го право в очите:

— Вие постигнахте известни успехи, лейтенант. Предната седмица се впуснахте да извършвате глупав арест, днес ловката дамичка ви завъртя на пръста си и се изплъзна от ръцете ви, скри се. А празният автомобил, не се ли скри и той?

Лейтенантът не можа да схване иронията на последния въпрос.

— Съвсем не. Автомобила задържах и с него пристигнах тук.

Подполковникът почервеня:

— Вие. . . Вие. . .

Телефонът иззвъня и попречи на Кузнецов да доизкаже мнението си за Мякин. Като вдигна слушалката, подполковникът махна с ръка на лейтенанта: „Свободен сте“ — и свършвайки краткия разговор, се обърна към Егорев:

— Вашето мнение?

— Или веднага е заминала, или ще се укрива до настъпването на нощта. Има само две шосета и денем те лесно се контролират. За нея е опасно да пътува с автобус. Може през планината, но човек там се вижда от две мили разстояние. Като дочака нощта, тя с по-малък риск може да опита да отпътува или пеша да превали планината.

— Логично е. . . И все пак да предупредим да се проверят и по двете шосета сутрешните автобуси. . . — Кузнецов погледна часовника си: — Ще успеем. Второ. Краткият път през планината да бъде затворен „поради ремонт“ и целият автотранспорт да бъде преведен през крайбрежното шосе за улеснение

на контрола. Трето, да се предупреди граничната застава за евентуален „алпинист“.

Подполковникът вдигна телефона за специална връзка и докато чакаше да се обадят, каза на Егорев:

— За съжаление всичките ми опити да направя от Мякин оперативен работник са напразни. Предайте на деловодителя да изготви заповед за преместването на лейтенанта на канцеларска работа. Понататъшната негова „дейност“ може да струва твърде скъпо и на държавата, и на мене — тъжно се усмихна той.

. . . Влизайки в кабинета на началника, дежурният офицер се засуети, но Кузнецов му показа с ръка да остане и като завърши телефонния разговор, запита:

— Е, какво има? Докладвайте.

— Информационно известие, другарю подполковник. В района на полковник Скворшин военният пост ВНОС е засякъл „цел“, която не е отговорила на повикването. Два наши изтребители са настигнали нарушителя на държавната граница и са направили опит да го върнат обратно. Чуждият самолет — в млечнобял цвят и без отличителни знаци — не се подчинил на указанията на изтребителите и е открил огън, след което е бил свален. Машината се е пръснала във въздуха и е паднала в морето. Летецът не е скочил.

— Също весело — мрачно забеляза Кузнецов. — Много съжалявам, че не е скочил. Хубаво щеше да бъде Скворшин да поприказва с него. Имате ли нещо друго?

— Тъй вярно. Пристигнал е началникът на застава „Бряг“ капитан Кушнир.

— Поканете го да влезе. . .

Мускулест брюнет със сини очи, без да губи излишно време, разказа за онова, което го е накарало да дойде днес при подполковника.

Застъпвайки на пост като наблюдател на морето, ефрейтор Бабаев огледал вляво и вдясно скалистия бряг. Той обърнал внимание на два орела „гробари", които кръжали над пропастта „Опасна". Граничарят съобщил това на заставата. Изпратената там команда войници открила в дъното на пропастта разбит от падането човешки труп. Отчитайки особените обстоятелства, капитанът разпоредил тялото да не се извлича и да не се претърсва, а сам пристигнал при Кузнецов.

— Ще изпратите ли някого на местопроизшествието, другарю подполковник? — завърши капитанът.

— От час на час по-трудно става! — измърмори под носа си Кузнецов. — Не, скъпи съседе, няма да изпратя — ще дойда сам.

„Там самолети пиратствуват, тук предават шифрограми, крият се, разбиват се в пропасти. И всичко това по поръчка, именно в деня на започване на флотските учения! Още някое и друго чепе (чрезвичайно произшествие) и ще стане „пълен комплект" — тревожно помисли Кузнецов, като позвъня на дежурния.

— Старши лейтенант Егорев, извикайте майора от медицинската служба Веселов и моя шофьор с колата — бързо!

Вълните на морето бяха около три бала. Но от пътя, който се виеше по склоновете на планинския бряг, водата изглеждаше лениво спокойна, безшумно и безобидно изпъстрена с бели „зайчета". Дори голямото туловище на преминаващия близо до брега дизелов кораб „Слава" изглеждаше като миниатюрен модел върху синьо стъкло.

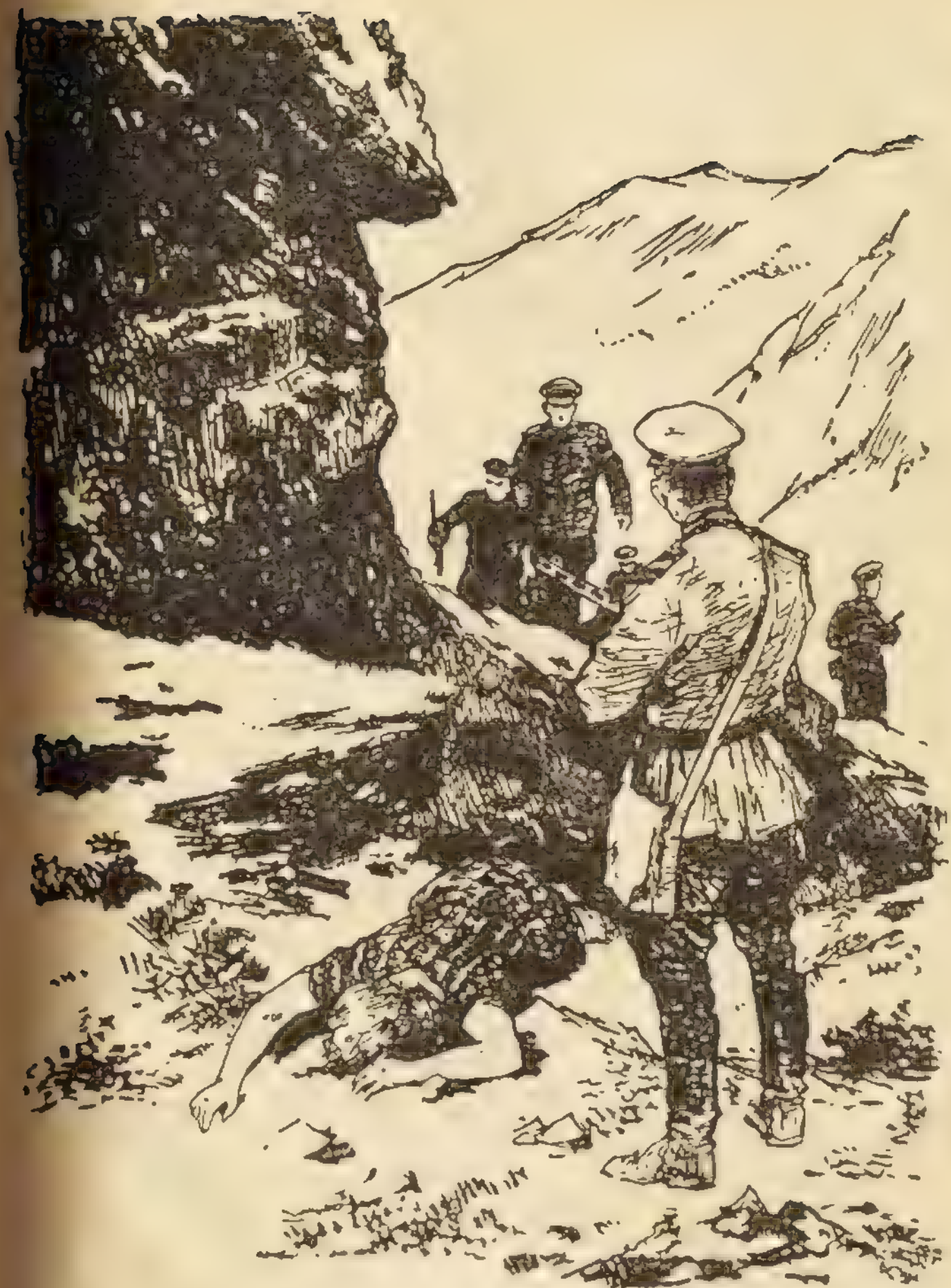

Че спускането в пропастта без помощни средства е рискувано, показваше самото ѝ название „Опасна". Докато войниците приготвяха въжетата, Кузнецов успя набързо да разпита наблюдателя на поста ефрейтор Бабаев и неговите предшественици: никой не бе чул викове за помощ. Бдителността на граничарите беше вън от всяко съмнение.

Капитан Кушнир, майорът от медицинската служба Веселов, Кузнецов и Егорев се спуснаха в пропастта.

Дъното ѝ бе покрито със сивозелени скали. На места те бяха засипани с кален пясък, на места — измити от дъжда, на места—отрупани с дребни и едри камъни. Единият край на пропастта излизаше на морето. Белопенестият прибой на вълните яростно се удряше о скалите, изхвърляйки водопад от капки в пропастта и изпълвайки я с шум.

Долу беше хладно и въздухът тежеше от влага. Усещаше се солено-йодистият дъх на морето. Към този дъх изведнъж се смесваше друг — сладникав и тежък. Кузнецов се спря: до големия камък, в локва от съсирваща се кръв, лежеше с лице към земята труп на жена.

— Основно огледайте всичко — завъртя ръка в кръг подполковникът, като се обърна към Егорев.

Кузнецов и майорът бързо завършиха статичния оглед и обърнаха трупа. Лицето на жената беше обезобразено, роклята — скъсана. На колената, бедрата, трупа и ръцете се виждаха свежи травми, кървави петна и рани. Като хвърли машинален поглед към трупа, майор Веселов поклати глава.

— Да-а от такава височина да се падне. . .

— Не е малка — съгласи се Кузнецов, като щателно се стремеше да открие нещо, което да говори за личността на загиналата. — Можете ли още тук да направите аутопсия? Времето ни е скъпо.

— Като изключение може — съгласи се майорът.

Кузнецов запуши и като присви очи, започна да оглежда склоновете на пропастта. След това отиде към нейния край, който отиваше към морето, огледа страните и замислено зададе няколко въпроса на началника на заставата.

Приближи старши лейтенант Егорев. Единият му крачол на панталона беше скъсан, лактите и коленете — изкаляни. На лицето му се четеше радост и досада.

— Това е Ковалска, другарю подполковник. Мадамата е паднала ето оттук — той посочи мястото, където пътечката заобикаляше пропастта по склона на планината.

— Човешки следи в пропастта не открихме, а по склона намерихме ето какво — Егорев подаде на началника елегантно гребенче с фалшиви камъчета, кожен калъф на фотоапарат с някакъв тежък радиоапарат и женска чантичка.

Кузнецов отвори чантичката. В нея имаше огледалце, носна кърпичка , сребърна пудриера, червило, пари, ключ за автомобила и удостоверение за шофьор любител, поставено в техническия паспорт на „Москвича“, принадлежащо на С. Ковалска. От снимката на удостоверението гледаше хубава, руса жена.

Подполковникът се намръщи и се отправи към майора.

— Полейте ми, моля ви — обърна се майорът към Егорев и му посочи с глава шишето със спирт, като почна да трие шепите си. — Е, какво мога да ви кажа, другарю подполковник? Жената е двадесет и осем годишна, нормално телосложение. Ръст сто петдесет и девет сантиметра. Носила е обувки тридесет и шести номер, повече с високи токове. Счупването на краката и ребрата потвърждават, че

падането е било от голяма височина. Всички рани по крайниците, главата и лицето са нанесени от тежки тъпи и ръбести предмети, каквито са могли да бъдат само камъните по време на падането. Многото поражения на вътрешните органи, травмите в дясното слепоочие и тилната област са смъртоносни всяка по отделно. Поради бързата последователност на ударите не може да се определи тяхната поредност. По тялото няма следи от насилия и борба. Какво още друго. . . Да — може да ви потрябва: загиналата днес е яла месо, сардела, хляб и плодове.

— Може и да потрябва — потвърди Кузнецов и се обърна към старши лейтенанта:

— А вашите съображения?

Егорев поклати „фотоапарата".

— Радиопредаването е ставало посредством този уред, който се е включвал към приемника на „Москвича" на Ковалска и по този начин се превръщал в предавател. Ролята на „интересния непознат" в цялата тази история все още не е изяснена, но от обстоятелството, че „фотоапаратът" се намира у Ковалска, „Москвичът" с приемателя — също, предполагам, че предаването е извършила лично тя, а не някой друг.

В последна сметка се рисува такава картина. Като е завършила предаването, Ковалска е заминала за Ащаул, оставила е леката кола в хотела и е отишла да закусва. След закуската тя е забелязала лейтенант Мякин. „Да изгуби", „да забрави" или просто да захвърли някъде опасната улика — „фотоапарата"—в многолюдния Ащаул е твърде рискувано. Затова Ковалска е била принудена известно време да го задържи у себе си. А като се е изплъзнала от Мякин, тя не е заминала с автобуса, както предполагахме, а се е отправила по крайбрежната планинска пътека вероятно с намерението преди всичко

да се избави от уликата, да хвърли „фотоапарата“ в пропастта или морето. И , може би, именно хвърляйки „фотоапарата“ — жените не са майстори да хвърлят, — тя се е спънала и паднала.

— Твърде вероятна е тази случайност. Следи от борба по тялото няма, а на самоубийство тази особа едва ли би се решила. Пък и за такова нещо някакви особени причини не се виждат — дигна рамене капитан Кушнир.

— Да, подобни особи рядко прибягват към самоубийство — съгласи се Кузнецов. — Е, какво, тук нямаме повече работа. Вие, другарю капитан, се разпоредете за пренасянето на трупа. Вълнението намалява и аз мисля, че ще бъде по-добре да не изтегляте тялото горе, а да го пренесете с лодка.

Като излезе на пътечката, Кузнецов драсна в бележника си няколко реда, откъсна листа и го връчи на Егорев, който, прочитайки задачата, с учудване впери очи в Кузнецов.

— Ясно ли е? Изпълнявайте — усмихна се подполковникът. — А вие за какво сте дошли тук? — обърна се той към дежурния офицер.

— Вас догонвам, другарю подполковник, и за малко да ви изпусна. Едва заминахте и се получи специално съобщение. . .

Дежурният хвърли на седлото на мотоциклета ръкавиците си и като приближи към началника, тихо съобщи:

— При странни обстоятелства по време на изпробването ѝ във въздуха „Синята стрела“ е паднала заедно с летеца.

Кузнецов изкриви лице:

— Само това ни липсваше! Ех, че ден!

4. ПРОИЗШЕСТВИЕТО ВЪВ ВЪЗДУХА

Петров се чувствуваше във въздуха прекрасно. „Синята стрела“ като жива, чувствително и леко, се отзоваваше на всяко движение на летеца.

Машината беше отлична във всяко отношение. Душата на изпитателя се изпълваше с радост и гордост заради колектива чудесни специалисти, които в тази бързо режеща небето метална стрела, бяха въплотили мечтите си.

Днес огромното въздушно пространство над аеродрума беше забранено за полети на други самолети освен за „Синята стрела“. Петров не беше принуждаван постоянно да се оглежда и да наблюдава въздуха. Той можеше спокойно да се съсредоточава в работата на самата машина, внимателно да следи приборите, което и вършеше: от време на време говореше със земята, отговаряше на въпросите на членовете на комисията или им съобщаваше своите впечатления и бележки за „Синята стрела“.

Като описа огромна осморка над сушата и над морето, летецът с уважение погледна на монтираня в кабината малък балон с нарисувана на него синя стрела: времето за летене на обикновените машини от този тип вече изтече, а указателят за разхода на горивото сочеше, че „Синята стрела“ е изгорила едва една пета от своя запас!

Синята стрела на балона не беше случайно нарисувана. Нейното изображение се виждаше по всички детайли, блокове и възли — тя доказваше принадлежността си към този модел самолет. За да се запази в тайна създаването на тая машина, отделните ѝ части бяха направени в различни краища на страната. Различни заводи получиха отделни чертежи, по които изготвяха детайлите, гравираха върху тях стрела, поставяха им номер и ги изпра-

щаха по принадлежност. По такъв начин, дори ако в завода имаше враг, той нямаше да може да узнае за какво е предназначен този детайл.

По въздух, по суша и по море тези части пристигаха от различните области в Н-ския специален аеродрум, където в голямата приземна и замаскирана сграда стана тяхното сглобяване от особено доверени специалисти. Така бе направена „Синята стрела“, така сега се завършваше и сглобяването на „Синята стрела-2“ — самолет дубльор, който щеше да бъде изпитан от капитан Сергей Сергеев. Новите машини бяха боядисани не с обикновен, а с експериментален цвят: той напълно не маскираше самолета от всевиждащото око на радиолокатора, но твърде много отслабваше отражението на импулсите.

А „Синята стрела“ все летеше и летеше. . . „Чудесна машина! — окончателно се влюби в нея Петров. — Ех, Наташенка, ако можеш да видиш какъв самулек е възседнал твоя татко“ — мислено се обърна той към своята дъщеричка, която вместо „самолет“ казваше „самулек“ и винаги рисуваше баща си върху някакъв фантастичен летателен апарат, който тя си представяше като три сраснали една до друга краставици.

Петров предаде до аеродрума: „Машината е в отлично състояние. Уверен съм в нейните технически възможности. Желая да взема височина.“ След известна пауза (очевидно на аеродрума се съвещаваха) летецът получи съгласие от председателя на комисията да набира височина. Заедно с това Петров постепенно форсираше двигателите — скоростта на „Синята стрела“ все повече растеше.

Изведнъж нещо стана със самолета: машината започна да се тресе, на летеца се стори, че някой

изтегли от ръцете му кормилото за управление. Петров стисна зъби и с две ръце се вкопчи в него. Той хвърли тревожен поглед към приборите — стрелката на скоростомера се колебаеше около скоростта на звука и — ни напред, ни назад! Като си изясняваше причината, Петров се обезпокои: ще издържи ли „Синята стрела“ такава вибрация. Той имаше чувството, че е на безресорна каруца, която, теглена от буйни коне, е хукнала по едър калдъръм и всеки момент може да се пръсне на парчета.

Напрягайки всички сили, Петров едва удържаше самолета в праволинеен полет: машината стана упорито непокорна и лошо се подчиняваше на кормилото. За секунда летецът сне ръка от щурвала, намали скоростта и самолетът се успокои. Петров хоризонтира машината и след туй я поведе на слизане. Като изключи кислородния апарат, той сне шлема си, изтри потта от челото си и започна да се оглежда.

И морето, и земята бяха покрити с дим. Петров включи радиолокатора: по екрана се плъзна на панорамния индикатор светлосин лъч и започна да рисува контурите на брега. „Къде съм? Аха, като че ли над Малките дълбочини. . .“

Петров не повярва в точността на мигновената ориентировка и понеже не беше летец от вчера, продължи да се взира в екрана на радиолокатора. В този момент „Синята стрела“ трепна като ранена птица, наклони се и рязко започна да пада надолу.

Капитан Петров нито успя да разбере, нито да усети какво стана — за миг той загуби съзнание и като дойде на себе си, се ужаси: вместо дясно крило към тялото на самолета стърчаха разкъсани металически парчета! „Синята стрела“ стремително, неудържимо падаше.

Петров усещаше главата си като че ли е стегната в някакъв обръч, в очите му се въртяха много-

цветни кръгове. Като превъзмогна тъпата апатия, летецът постави крака на „стремената“ на седалката, дръпна вдясно от бедрото си червената ръчка и. . .

„Синята стрела“ се вряза във водата, преди Петров да увисне във въздуха на парашутните въжета. Как катапултът го изхвърли заедно със седалката, как се отпусна на парашута — Петров смътно си спомняше. Окончателно се опомни, когато се оказа във водата. Спасителната риза го задържа над водната повърхност. Като изтегли шкертика на привързаната към пояса му автоматически вече надула се гумена лодка, летецът влезе в нея на яркооранжевото ѝ дъно и се помъчи да размисли всичко, което се беше случило със „Синята стрела“.

Петров не видя и не усети, че от страна на слънцето от голяма височина към него се устреми самолет с млечнобял цвят, без отличителни знаци. Като хвърли във въздуха хиляди метализирани ленти, хищникът настигна „Синята стрела“ и отправи към нея кратък оръдеен ред. „Синята стрела“ полетя към земята.

Защитен от радиолокаторите, неизвестният летец спираловидно започна да набира височина през множеството танцуващи във въздуха метални листове, наблюдавайки „Синята стрела“. Неговите прибори засякоха точно координатите на нейното падане във водата. Ядосвайки се, че не може да се ползува от микрофона, въздушният пират бързо изтрака на ключа по ефира радиошифровка с координатите и се изгуби.

Като свали разбойнически над чужда територия невъоръжен самолет, неизвестният авиобандит се погрижи за спасяването на собствената си кожа. Той

съзнаваше, че всяка минута тук могат да пристигнат съветските изтребители. Защитен от действието на радиолокаторите, пиратът се отправи не пряко към границата, а успоредно с нея. Неговата сметка беше проста: незабавно да изчезне от района на произшествието и неочаквано за преследвачите да премине границата и — иди го гони след това!

На човека, който стоеше зад щурвала на самолета пират, никак не му беше леко. Буксиращ самолет привлече вниманието на ПВО върху себе си и му помогна да пресече съветската граница. Но ще му се удаде ли сега да се върне обратно — беше въпрос...

. . . Недалеч от мястото, където Петров падна във водата, се намираше районът за бойна подготовка на флота. Преживявайки тежко катастрофата на машината, летецът сравнително малко мислеше за себе си: той знаеше, че кораби или самолети няма да закъснеят и ще му се притекат на помощ.

И наистина, Петров току-що се беше разположил в гумената лодка, и наблизо, порейки синята вода, се показа рубката на подводник. Изглежда, той се канеше да се потопи, но като забеляза яркооранжевото петно, взе курс към претърпелия катастрофа. След минута подводникът се изравни с него и на малкия мостик се показа офицер на средна възраст. Той сне фуражката си и помаха на летеца:

— Не пострадахте ли? . . . Слава богу! . . .

Двама матроси, единият нисък със синя барета, а другият едър с безкозирка с надпис „Черноморски флот", ловко и внимателно помогнаха на Петров да напусне гумената лодка. На мостика го посрещна командирът на подводника — капитан трети ранг. Той се усмихна на Петров със сърдечна радост, изразена на неговото властно, избръснато до синьо лице.

— Моля — каза той, след като отпусна ръката на спасения, и посочи надолу. Те се спуснаха по стълбичката и люкът се затвори.

5. В РАЙОНА НА МАЛКИТЕ ДЪЛБОЧИНИ

Водната струя от пожарната помпа със сила шибаше котвената верига и измиваше от нея калта. На слънчевите лъчи искряха хиляди капки, весели ручейчета се стичаха по светло боядисаната палуба. Чиста, мазно проблясваща, веригата на котвата се навиваше и от нея се ронеха водни капки.

— Котвата е чиста! — високо доложи от мостика боцман Агеев.

От височината на мостика капитан-лейтенант Карев придирчиво огледа още веднъж целия кораб и завъртя ръчката на телеграфа на лявата машина: „бавен напред“. Пограничният стражеви кораб „БО-555“ взе да се отдалечава и се отправи към изхода на залива Незабележим.

На брегового пост дигнаха сигнала „добре“, „БО“ усили ход и скоро огледално гладката вода на залива се смени със синьозелените вълни на морето.

Освен капитан-лейтенант Карев на мостика се намираха вахтеният офицер, щурманът на кораба лейтенант Кокорин, заместник-командирът по политическата част на кораба Сушко и двама сигналисти.

Корабът започна ритмично да се полюшва. Хоризонтът се губеше зад лекия дим, който не пречеше на вълните да блестят на яркото топло слънце. Високият и слаб Карев с наслаждение пое с пълни гърди морски въздух и изведнъж, като махна благодушието от лицето си, заповяда на Кокорин:

— Другарю лейтенант, бойна тревога!

— Слушам, бойна тревога! — бързо и с удоволствие натърти Кокорин и натисна копчето.

По целия кораб се раздаде силен, пронизителен сигнал. По палубата се разтичаха матроси, които бързо заеха своите места и приготвиха оръдията за стрелба.

Като прие рапортите, лейтенантът доложи на Карев:

— Другарю капитан-лейтенант, корабът е готов за бой!

Карев погледна часовника си.

— Добре. . . Другарю Сушко, обходете бойните постове.

— Слушам! — Сушко козирува и бегом отиде на палубата.

След кратка проверка на механиците, радистите, комендорите[1] Сушко се върна на мостика и доложи на командира на кораба, че на бойните постове всичко е в ред.

По нареждане на командира лейтенантът обяви: „Отбой на бойната тревога! Втора смяна да застъпи на вахта!“

Далечината се покриваше със сив дим. Кокорин взе пеленг към едва видимия силует на нос Хорас и към по-близкия нос Фиолетов. Корабът продължаваше ритмично да се поклаща от борд на борд.

Карев заповяда на лейтенанта:

— Определете мястото на кораба без брегови ориентири, прокарайте курса и насочете движението по линията на дозора. Щом започнем да излизаме, доложете! Линията на движение ще проверя аз.

— Слушам! — отговори Кокоркин, отдаде чест на командира и широко се усмихна. Тази постоянна усмивка свидетелствуваше, че морето, корабът, лей-

---

[1] Корабни артилеристи (бел. ред.).

нантските пагони и двадесет и двете години са прекрасно съчетание.

Капитан-лейтенант Карев и майор Сушко се отправиха надолу. На третото стъпало командирът се обърна. Неговото лице се оказа почти на едно ниво с лицето на лейтенанта.

— Постави акустик — неофициално полугласно каза той на лейтенанта и като му подмигна усмихнато, премина по-нататък.

Кокорин се наведе над разговорната тръба:

— Открий хидроакустическа вахта! Започни търсене в сектор шестдесет градуса от левия и от десния борд.

Искри на такова интимничане не рядко се появяваха в отношенията между командира на кораба и лейтенанта. Карев беше само шест години по-стар от Кокорин, а освен това ги свързваше стара дружба. Те бяха синове на офицери, загинали във войната, и двамата се учиха в едно нахимовско училище, после дойдоха годините на военно-морското училище (Кокорин постъпи в първи курс, когато Карев завършваше трети); след това се срещнаха като офицери, а сега дори служеха на един кораб — негов командир отскоро бе станал капитан-лейтенантът. Карев беше взискателен в службата към своя земляк повече, отколкото бившият командир, особено по щурманското дело, в което той беше майстор. След това насаме, извън службата, Кокорин се шегуваше с рано оплешивелия Карев, назовавайки го „другарю бивш блондин“, което никога не би си позволил с предишния командир.

Като прекрачи високия праг на вратата на офицерската каюта, майор Сушко стисна ръка на капитан-лейтенанта:

— Благодаря.

— За какво? — учуди се Карев.

— За това, че ме обучихте по хидроакустика; днес аз уверено пристъпих към този пост.

— Да, напълно — каза Карев.

Сушко беше по-възрастен от Карев и по години, и по партиен стаж, и дори по звание, което в началото на съвместната им служба много смущаваше младия командир на кораба. Но сега между Карев и Сушко вече съществуваше хубава, макар и без подчертани външни изрази дружба и взаимно уважение. Преди майорът служеше в поделение на бреговата отбрана. Понеже нямаше специално морско образование, той охотно възприемаше знания от културния, умен и надежден командир, а Карев на свой ред също се учеше от Сушко.

Думите на руския флотоводец Макаров „в морето както у дома“ се отнасяха твърде много за съветските моряци граничари. През зимата и лятото, в зной и в студ, в силна буря, когато бреговите постове непрекъснато сигнализират и забраняват плаването, а всички кораби се укриват в пристанищата, стражевите кораби излизат на море. Със загасени светлини те се движат по дозорната линия и охраняват морските граници на своето отечество. В бойна готовност ден и нощ не затварят очи матросите, старшините, мичманите и офицерите, тези скромни и смели часови на морските граници на родината. Те смело управляват своите кораби, бдително оглеждат просторите, пазят съветските води. „Блуждаещи“ мини по пътя на нашите параходи, „рибари“ с пистолети в пазвите, въздушни балони с провокационни позиви, лодки, „отнесени от вятъра“, излязъл от в дите „курортист“ — с много подобни неща се сблъскваха морските граничари.

. . . Като обсъди със Сушко плана за занятията с личния състав, капитан-лейтенант Карев легна за половин час да си почине, след това се качи на мостика. Времето продължаваше да е благоприятно — слънце и лек морски бриз. Вълните постепенно изчезваха.

Разговорната тръба от радиорубката иззвъня — Карев изслуша доклада и изкомандува на лейтенанта: „Дясно на борд, курс сто и двадесет."

Лейтенантът високо повтори командата на рулевия и заедно с майора приближи към командира.

— Предадоха по радиото от брега: ориентировъчно в квадрат 47-95 военно-морският летец капитан Петров е претърпял авария. Ние се движим по линията на дозора през Малките дълбочини — поясни им Карев.

— Курс към района на флотските учения — каза тихо Кокорин. — И защо? Ами че техните кораби ще пристигнат по скоро от нас.

— Ех ти, моряк! . . . — ядосано присви очи командирът. Лейтенантът почервеня.

Въпреки очакванията в Малките дълбочини нямаше военни кораби. Наистина сигналистът забеляза на хоризонта две кълба дим, но и те се изгубиха. До граничарите стигна само ехото на оръдейни залпове. „БО" взе курс по линията на дозора.

Прозвуча команда за обед. Свободните от вахта моряци забързаха към кубрика. Офицерите също се отправиха към кают-компанията, но от борда ги привлече гласът на сигналиста:

— Дясно, курс двадесет. Ярък предмет на повърхността! Дистанция два и половина кабелта!

След няколко минути на „БО" беше извлечена яркооранжева гумена спасителна лодка. Краят на шкертика беше размотан във водата и не бе ясно —

скъсан ли е, отвързан ли е, или е отрязан. Офицерите и „богът на корабните въжета“ мичман Агеев прегледаха шкертика, но не стигнаха до едно мнение: използувал ли е летецът лодката, или я е изпуснал.

— Самият факт, че лодката е във водата, показва, че в момента на приземяването, по-точно на приводняването, летецът е имал сили и е бил в съзнание. Защо? Защото лодката се освобождава от своя калъф едва след като парашутистът се освободи от парашута — разсъди командирът.

— Излиза, че летецът или е потънал, или е спасен? — запита лейтенантът. — Но за спасяването му нямаме съобщение.

— И военни кораби не се виждат насам. А те непременно биха били тук, ако летецът не е спасен — забеляза майорът.

— Но ако летецът е прибран, то и лодката щяха да вземат? — загрижено каза боцманът. — Вероятно летецът се е откъснал от лодката, а след това не е могъл да се докопа до нея от вълните — и потънал.

Лейтенантът радостно възкликна:

— А жилетката? Спасителната жилетка? И да е изпуснал лодката, той все пак не може да потъне.

— Вярно — съгласи се командирът. — Може би той вече е спасен. Лодката нищо не говори — малко ли такива неща стават в морето.

— А защо няма съобщение за неговото спасяване?

— Учения — дигна рамене командирът. — Възможно е летецът да е бил спасен от подводник. Взела го е, а не е могла да съобщи, защото „противникът“ ще я засече и тя няма да може да изпълни задачата си.

И официално заповяда:

— Обратен курс, продължете търсенето на човека. Съобщете на брега за намерената гумена лодка и запитайте няма ли сведения за търсения летец.

Карев реши с плътен зигзаг да преброди квадрата, в който, съобразявайки се с вълните и вятъра, вероятно може да се намери претърпелият катастрофата летец. Но до това не се стигна. От брега се получи радиограма, че летецът е спасен.

— Отлично! — заедно с целия екипаж сърдечно се зарадва Карев за неизвестния летец. — Ляво на борд! . . .

„БО“ включи среден ход и се движеше паралелно и близо до района на флотските учения, като държеше курс към държавната граница.

Корабът влезе в Малките дълбочини. Заемайки площ, колкото примерно е Финският залив, далеч в морето се врязваше нещо като полуостров, без да излиза на повърхността на водата. Приличаше на рязка издигнатост на дъното. Този подводен полуостров се наричаше Малките дълбочини, макар че тук дълбочината на морето не беше малка.

Корабът на Карев пресече района на Малките дълбочини, който приближаваше, но не влизаше в зоната на учения на флота.

Готвачът стопли оставения обед и дежурният, като балансираше по стръмната стълба с порцелановите чинии, ги внесе в кают-компанията. Но през този ден беше съдено за втори път боршът да изстине. Офицерите едва се събраха в кают-компанията и по разговорната тръба се разнесе гласът на лейтенант Кокорин, който доложи на командира: „Акустикът сигнализира подводник. Ехопеленгът отскочи наляво.“

— Бойна тревога! — заповяда капитан-лейтенантът и като промърмори „Що за дявол е това!“, побърза нагоре.

На палубата се разбягаха по своите бойни постове матроси, чуваха се команди на старшините.

Като невидим прожектор, шарейки под водата с лъча на ултразвука, акустикът „напипа“ на дъното „цел“. Независимо от това, че „целта“ седеше наподвижна на дъното, по металическия тон на ехопеленга опитният акустик разбра, че това не е скала или нещо друго , а корабно тяло. Когато командирът се изкачи на мостика, „БО“ се движеше край „целта“ вляво на траверса.

— Дръж същия курс, не изпускай „целта“ — заповяда Карев и се скри в рубката.

Понеже не се доверяваше на паметта си, капитан-лейтенантът погледна на картата. Там не бяха отбелязани никакви потънали параходи на това място. Карев изскочи на мостика:

— Ляво на борд! — и постави ръчката на машинния телеграф на „пълен напред“. — Ехо!

— Слушам, ехо! Пеленг три-пет-две. Сближение — отговори акустикът.

Последва доклад:

— Пеленг нула. Сближение.

— Тъй дръж! — заповяда Карев на рулевия.

Гребенистите вълни се удряха о железните стени на „БО“ и се пръскаха на капчици. Корабът се движеше с пълен ход. От мостика лейтенантът и майорът наблюдаваха командира и хората, застанали в бойна готовност на палубата.

— Другарю капитан-лейтенант, корабът измени ли курс? — запита отдолу акустикът.

— Не. Какво има?

— Ехопеленгът се измени вдясно, нула-едно-нула.

— Преминете към шумопеленгуване!

— Слушам! — След кратка пауза акустикът донесе: — Ясно чувам шум от винтовете на подводник.

Лейтенантът и майорът си размениха погледи: какъв юнак е този акустик!

Но какъв е този подводник? Защо е излязъл от района на учението? Грешка на млад командир? Или враг?

Карев доближи устни до микрофона и по целия кораб се разнесе: „Атака на подводника! Атака на подводника!“

До подводника имаше двеста и петдесет метра. Командирът се намръщи, стисна юмруци, извърна се и заповяда:

— Малка серия подводни бомби по първия пояс, подготви!

Майор Сушко никога не се месеше в действията на командира на мостика, но този път, наблюдавайки как на кърмата при бомбохвъргача матросите поставяха взриватели на черните блестящи цилиндри, внимателно дръпна Карев за ръката:

— Какво, вие действително ли се готвите да хвърляте бомби?

— Не, ще салютирам — злобно се усмихна Карев.

Сушко се разтревожи.

— Иван Юревич, вие какво? Ами че подводникът е почти в района на учението. . .

— Това именно ме и тревожи.

— Всичко разбирам, но не бива така! Запитайте незабавно щаба на флота, той ще изясни. . .

— Няма време за изясняване. Подводната лодка ей сега ще се гмурне в дълбочините, ще се добере до изхода на Малките дълбочини и ще изчезне. Аз съм длъжен да действувам, а не. . .

— Вярно е. Но това е само някаква си миля и половина — може да е грешка! Има и млади командири — сбъркали в изчисленията и излязли от района. . . А ще унищожим хора, кораб. Наши хора!

— Съветският офицер не може да греши курса!

Майорът погледна свитите бръчки около устата на Карев, козирува и отстъпи.

Корабът настигна подводника в момента, когато той бързаше към изхода на Малките дълбочини. Настъпи решителна минута — или, или. Лейтенантът, майорът и даже сигналистът, затаили дъх, бяха впили поглед в командира. Той присви очи, след това решително и със сила натисна копчето. На кърмата писна сирена, светна синя лампа.

— Бомбите — готови!

— Първа! . . .

Смъртоносният цилиндър се свлече в кипящата вода зад кърмата. С грохот над морската повърхност се вдигна воден стълб.

— Втора! . . .

От хидроакустическия пост доложиха, че шумът от винтовете се е прекратил, а ехопеленгационният контакт с подводника е прекъснат.

. . . На повърхността на водата се показа голямо петно. От борда на „БО“ хората вторачено гледаха в синьозелените вълни, които разкъсваха маслеността петно. Около петното изскачаха мехурчета, след това изскочи голям мехур, който изхвърли някакви парчета и предмети.

Между тия парчета на борда беше извлечен някакъв мокър вълнен, смачкан плат, който беше занесен на командира. В ръцете си Карев държеше мокра матроска безкозирка. Капитан-лейтенантът погледна лентичката: „Черноморски флот“.

— Отбой на бойната тревога — с пресипнал глас каза Карев на лейтенанта и като наведе глава, без да погледне някого, влезе в офицерската каюта. След него влезе и заместникът по политическата част.

На палубата настана тежка тишина.

— Потопихме наши. . . Ех! — с мрачна досада въздъхна някой от матросите.

6. ПОД ВОДАТА

Неведнъж горе, от въздуха, капитан Петров беше виждал подводници, а по време на войната той дори ги бе атакувал и потопявал. Случвало се е на няколко пъти и по-отблизо, до брега, да види подводник, но вътре в него той никога не беше влизал. И независимо от всичко, което беше преживял, той се спусна в подводника не без любопитство.

Теснотия, изобилие на прибори, гъсто преплетени електро- и въздухопроводи, различни маховици, ръчки, кранове, вентили — всичко това летецът оприличаваше приблизително като вътрешността на голям самолет.

Но Петров нищо не можа да разгледа: командирът на подводника го преведе през централния пост на управлението, покани го в своята съвсем мъничка каюта и затвори вратата.

— Преди всичко да се запознаем. Капитан трети ранг Османов — представи се той на Петров и му се усмихна весело.

— А сега е нужно да се преоблечете със сухи дрехи. Какво ли бих могъл да ви предложа? . . . Аха!

Офицерът моряк извади от шкафчето една фланелка, панталони, карирано сако и ги хвърли на кревата.

— Моля, преоблечете се. Неотдавна бяхме зад границата, купих това-онова — вехтории. Малко големички ще ви са, но няма да ме съдите, капитане.

— Моля ви се. Благодаря. . . Но бих искал преди всичко да съобщя на моите хора, че съм спасен.

— Да съобщите? . . . Разбира се! Толкова повече, че след малко се потапяме. На каква вълна да се включим?

— Седемнадесет и две десети — каза Петров, докато навличаше фланелката.

Османов излезе от каютата и се върна много скоро. Той поотвори вратата и каза на Петров:

— Другарю капитан, можете сами да съобщите? Предавателят е настроен.

— Сам? Добре. . . — Петров погледна командира на подводника. Османов изведнъж се спря, като че нещо съобразяваше. Той се усмихна на Петров.

— Само че, знаете ли, искам да ви замоля нещо. Не казвайте, че сте на подводник. Виждате, на учение сме. . . Разбирате ли? Може да ни подслушат „сините“, няма да изпълня задачата и ще получа слаба оценка. Кажете, че сте попаднали на рибарски кораб. След това ще обясним.

— Разбирам.

Петров взе микрофона:

— „Лъч“, „Лъч“. . . Тук е „Стрела“, тук е „Стрела“. . . Чувате ли ме?. . . Скокът с парашута успешен. Прибра ме рибарски кораб. Чувствувам се добре, здрав съм. Скоро, след. . . — тук капитанът му подсказа — след четири-пет часа, ще бъдем в Ащаул. . .

— Свършихте ли? Отлично — произнесе Османов и изкомандува: — Бързо потопяване! Щурман, водете подводника! . . .

Като се върна с Петров в каютата, морякът гостоприемно го настани в единственото кресло, а сам седна на леглото. След това извади от шкафчето бутилка и две чашки, наля и подаде на летеца: „За срещата! Радвам се много, че именно ние ви намерихме.“

— А търсихте ли ме?

Османов някак откровено се усмихна:

— Честно казано, не. Изплувахме за кратко време и гледаме — вие направихте на вашия портокалов

крайцер, тъй да се каже, под флага на стрегл фор лайф. . . Вие разбирате ли английски?

Петров безупречно четеше английски, добре разбираше, но говореше лошо и бидейки скромен човек, енергично заклати глава: „Не“.

— Но как тъй? Всеки моряк е длъжен да знае английски език.

— Че какъв моряк съм аз — засмя се Петров.

— Все едно, форма носите. . . Аз например зная три езика. Впрочем при нас във флота дори матросите владеят език. Вземете, ако щете моя подводник, екипажът е дружен, сплотен, всичките са отлични специалисти. Обръщаме внимание и на културата. Между другото усвоихме английски език. И то добре. Ето вижте. . .

Той взе микрофона и обяви: „По подводника! Преминете на чужд език.“

„Браво! Юнаци!“ — възхити се Петров, но веднага, като си представи колко рискуван би станал полетът, ако екипажът на самолета изведнъж вместо на родния си език би заговорил на някакъв друг, това го обезпокои.

— А вие какво и под водата ли на чужд език командувате?

Османов се разсмя:

— Драги, та ние вече двадесет минути откак сме се потопили! . . .

В каютата се вмъкна щурманът — старши лейтенант, — той небрежно отдаде чест и запита:

— Другарю капитан трети. . .

— Остави!

— Ах, да — сепна се щурманът и заговори не по руски.

— Дайте радиограмата — го прекъсна Османов и се загледа в подадената му хартия. — Тъй. . . Квадрат — епселон — девет, подквадрат — шест.

Е, какво? Координатите са указани без грешка, а в тяхната точност, установена от летеца, ние нямаме никакво основание да се съмняваме. Следвайте подквадрат шест и се движете по дъното.

Капитан Петров разбра казаното и се учуди. На него му се сториха странни тези квадрати и разговорът им, който те считаха „неразбираем“ за госта. Петров простодушно запита Османов:

— На какъв език се разговаряхте?

— На английски. Моят щурман се съмнява в координатите, които ни предаде разузнавателният самолет. За учението щабът на „червените“ разработи специална координатна мрежа на района, а ние сме свикнали с общоприетите във флота — и щурманът се бърка. . .

На Петров му олекна на сърцето. Османов го тупна по коляното и стана от леглото:

— Славените с басни не се хранят. Закусете и легнете да си починете. Аз ще отида да видя какво е объркал щурманът. Впрочем, вие за първи път ли се качвате на подводник?

— Да, не ми се е случвало.

— И не съжалявайте. То изобщо службата при нас е калпава, но след това ще ви покажа и нещо интересно. Бива ли? . . .

Командирът на подводника излезе. Петров послуша съвета му и се зае с консервата, но не му се ядеше. Като отмести чинийката, летецът се замисли за минута и след това се изпъна на кревата. Полетът и катастрофата действително го бяха уморили.

Под водата подводникът се движеше спокойно. По тялото се предаваше жуженето на електромоторите, щракаха механизми, от безчислените вентили и клапани фучеше въздух, рядко се чуваха отсечени команди, стъпки. Без да усети, Петров задряма.

Събуди се от докосването на нечия ръка. Наоколо цареше тишина. Електромоторите не работеха, подводникът леко се бе наклонил и се намираше в състояние на пълен покой. Над летеца се бе навел щурманът: „Другарю капитан, елате. . .“

До щурмана стоеше още един офицер — блондин с червено лице, когото Петров мимоходом забеляза на централния пост.

— Капитан-лейтенант Власов, помощник-командир на подводника — представи се той на летеца с пресипнал глас.

Поведоха Петров из лодката. В отделните камери матросите с любопитство оглеждаха летеца, но той не обръщаше внимание на това, а вървеше съсредоточено и внимаваше да не си удари лицето в някой тръбопровод, ръчка или кран, да не се спъне в тесните и закръглени врати с високи прагове.

В носовата камера до хоризонтално разположена голяма тръба стояха командирът на подводника и двама матроси. Около нея в къси спортни гащета, в спасителна риза се мотаеше, като проверяваше и поправяше нещо, мускулест, около четиридесет годишен мъжага.

— Това е торпедният апарат, основното оръжие на подводника — похлопа по тръбата капитан трети ранг Османов, обръщайки се към Петров. — Случвало ви се е навярно да четете или да гледате на кино как този апарат се използува за изхвърляне на повърхността разузнавач или свързочник, който съобщава за авария на подводника и така нататък? . . . А ето сега ще ви покажем как това се прави в действителност.

Мъжът в спасителната риза започна да поставя на лицето си маска, приличаща на противогазите. Каучуков надиплен маркуч съединяваше маската с нещо като правоъгълен мях, по страните на който се

виждаха два металически балона. Цялата тази система се придържаше към гърдите на моряка чрез специален ремък.

— Пред вас е човек в лек водолазен костюм — поясни Османов на летеца. — Сега този водолаз ще бъде пуснат чрез торпедния апарат във водата.

— За какво? — запита Петров, наблюдавайки с интерес подготовката на водолаза.

Офицерите се спогледаха и се разсмяха. В този смях Петров усети насмешка върху себе си и почервеня.

— Не се обиждайте — все още смеейки се, успокои го Османов. — Просто спомнихме си един случай, когато подобен въпрос ни бе зададен при по-други обстоятелства от един чудак. Тогава се прибирахме в своята база, а в нея пристигна. . . Готови ли сте? Започваме — прекъсна разказа си Османов и изкомандува матросите.

На въпроса на Петров не последва нито обяснение, нито отговор.

Един от моряците прикрепи към наушниците на водолаза телефонен проводник, а с друг дебел кабел омота талията му. Водолазът взе и багаж, чанта, очевидно с инструменти , и прикрепи към себе си силен акумулаторен фенер. След това той неловко влезе в тесния цилиндър на торпедния апарат. Матросите затвориха капака.

. . . Отвътре се чу глух удар. Османов предложи на Петров да прилепи ухо към тръбата. Летецът чу тихо шумене и бълбукане. След това в тръбата отново последва удар, чу се пак някакъв шум и после всичко затихна.

— Ето, това е всичко, водолазът вече излезе. Видяхте ли как всичко е просто — усмихна се Османов на Петров. — Сега да отидем към телефона,

в централния пост. За съжаление там е твърде тясно. . .

Петров разбра вежливия намек и се върна в каютата. Офицерите останаха явно доволни от неговата досетливост; те забележимо се вълнуваха.

Едно само очуди и дори озадачи летеца: в такива сериозни и видимо отговорни минути моряците продължаваха да говорят помежду си на чужд език. Дали не се бояха да не ги разбере Петров? Странно! Ами че той е офицер и комунист.

Летецът започна вече съзнателно да се вслушва в разговорите, достигащи до него през полуотворената врата на каютата, разположена до централния пост.

Очевидно Османов следеше движението на водолаза във водата и го ръководеше.

— Е, какво? . . . Какво? — непрекъснато питаше щурманът командира, който мълчеше. Не след дълго той извика: „Да! Намери го.“

Някой плесна с ръце.

— Шшт! — викна Власов.

Отново дълги паузи, къси и неразбираеми фрази на командира. Съдейки по тона на говора, той се сърдеше и подканяше водолаза да бърза.

Изведнъж прозвуча сигнал по електрофона и изплашеният глас на старши лейтенанта извести на командира:

„Чут е шум от винтовете на кораб! Изглежда е тип „БО“.

В подводника настъпи пълна тишина. Петров надзърна от каютата. Със сурово и властно лице Османов, Власов и щурманът с втренчени очи стояха и гледаха към ниския таван на централния пост. На Петров му се стори, че и той чува шум на винтове. Часовниците високо отброяваха секундите.

— Заминаха — успокоително забеляза Османов и отново приближи до телефона.

— Какво прави онзи? — дрезгаво запита помощникът.

— Намери! Снема балона със стрелата!

Петров почувствува замайване и се олюля в каютата. Неговите досега смътни предчувствия се превърнаха в страшно подозрение.

— Корабът се обърна на сто и осемдесет градуса и идва право към нас — доложи някой на Османов.

— Тревога! По местата!

В подводника всичко се раздвижи. Заработиха електромоторите, засуетиха се хората, някой извика: „Господин командир! А водолазът?“

— По дяволите! Бързо! . . . Пълен напред! . . .

Лодката едва се отдели от дъното и се втурна напред, след това встрани.

Петров още не бе успял да си даде сметка за станалото, когато някъде близо до подводника избухнаха взривове. Почувствува се страшен удар, от който всички изпопадаха. Електричеството изгасна.

В подводника се носеха проклятия на разни езици, хокания, вопли, пресипналото ругаене на Власов — всичко се сля в някаква животинска паника.

„Тряс! Тряс! — чуха се два пистолетни изстрела.

— По местата! Ще ви застрелям, гадини! — изрева Османов.

Светна аварийното осветление.

— Затвори вратите! Прегледай камерите! . . .

Втората серия подводни бомби отново разтърси лодката.

— Да се имитира попадение! Въздух, масло, парчета — по-бързо. Съветски предмети и дрехи — изхвърли на повърхността. . . Не се бавете! Още въздух. . . Да се прекрати всякакво движение! Който мръдне, главата му ще смажа! . . .

С изключени мотори подводникът стремително се потапяше в дълбочините.

Чак сега капитан Петров се поопомни, грабна металическата каса в каютата на командира и започне с нея яростно да бие по желязната палуба. Подводникът зазвъня като камбана. Някои дръпна летеца, изби касата от ръката му. Петров видя сгърчената физиономия на Османов.

— Какво, смъртта си ли търсиш? — със забележим акцент просъска той и като пое дъх, стовари юмрука си по лицето на офицера. Петров отхвръкна на кревата, главата му се удари в стоманен ръб и той загуби съзнание.

Османов отиде в централния пост и седна на столчето пред щурманската масичка. Лицето му още потреперваше от злоба, но вече хладнокръвно се надвеси над картата и помисли гласно:

— Къде да го търся сега този глупак? А трябва да го намеря.

7. НА ОСТРОВ „САМОТНИК“

„Деветата“ вълна се удари о големия камък, високо се разпръсна на солени капки и като котенце изхвърли Гудз от камъка във водата. Той се гмурна, показа се пак и като изпръхтя шумно, с три-четири удара на ръцете изскочи на брега. Бягайки от гонещите го вълни, Гудз се засмя от удоволствие и запляска по мокрите си гърди. След това се затича през острова към останките от разрушения още през войната фар.

Островът не беше голям и във всяка посока имаше не повече от петдесет метра. От едната страна той завършваше с относително полегат и удобен за къпане бряг, а в противоположната стръмно се спускаше към водата.

Гудз влезе в останалия от разрушената фарна кула долен етаж и първата му работа беше да надникне в тенджерата, в която на собственоръчно направено огнище вреше рибена чорба, разнасяща приятен мирис. Гудз бързо се обу, навлече гимнастьорката с пагони на сержант граничар и зачатка с ботушите по каменните стъпала.

Стълбата го изведе до площадката на оцелялото междуетажно прикритие. Площадката беше оградена с късове от стените и напомняше на циркова арена. До най-големия стенен къс имаше малка будка с прозорчета за кръгов обзор. До нея стоеше на тринога оптически прибор.

На площадката се разхождаше вторият сержант граничар. Той беше нисък, плещест, като че ли кривокрак, но неговата сърцатост и стегнатост го правеха по-висок и по-строен. На чистата и избеляла от слънцето гимнастьорка светеше значката „Отличен граничар“, обикновените му, но грижливо лъснати ботуши блестяха. В ръцете си сержантът държеше бинокъл, но ако се съдеше по острите му силни очи, с които наблюдаваше морския простор, той не се нуждаеше много от допълнителна оптика.

— Кафнутдинов! Хайде да ядем, чорбата е готова — покани го Гудз.

— Каква чорба, от твоите селски уши ли? — и Кафнутдинов показа в усмивка белите си като захар зъби, после изведнъж изпеченото му лице стана сериозно: — А кой ще ме смени?

Гудз махна с ръка.

— Ще се отлъчиш за десет минути — голяма работа! Гледаш, не гледаш — все едно, нищо няма да видиш — само море. . .

— Защо говориш така? И при това си сержант! Службата трябва да се носи така, както се полага. Поставили са те да гледаш, ще гледаш. . .

Гудз се спусна надолу по стълбата.

Кафнутдинов дигна рамене след него и продължи да си гледа службата. Но Гудз скоро се върна, носейки внимателно две пълни чинии, нож, лъжици и стиснат под мишницата хляб. Той приятелски смигна на другаря си:

— Щом не искаш да слезеш, тук ще обядваме. Отначало ти ще ядеш, аз ще наблюдавам, след това ще се сменим.

— Така може — съгласи се Кафнутдинов.

Гудз бързо изнесе от будката една пейка вместо маса и покани сержанта:

— Сядай, докато чорбата е топла.

Кафнутдинов мълчаливо се усмихна и апетитно засърба, а Гудз наблюдаваше хоризонта.

Малкият остров „Самотник“ действително самотно се издигаше над водата на около седем мили от брега, в района на Малките дълбочини. Заставата „Приморска“ използуваше островчето за свой граничен пост. Катер докарваше тук трима граничари — старши на поста, радист и сигналист, — които носеха службата на „Самотник“ три денонощия, след което се сменяваха. Всеки от състава на наряда имаше и допълнителни задължения: радистът и старшият бяха наблюдатели, а сигналистът — готвач.

Този ден на острова останаха двама — сигналистът редник Липов внезапно заболя и отиващият към брега катер го взе. Вечерта нарядът трябваше да бъде сменен.

. . . Кафнутдинов се нахрани, застана на пост, а Гудз зае неговото място на импровизираната маса.

— От брега не съобщиха ли, дали е намерен капитан Петров — запита Кафнутдинов. — Не знаеш ли? Защо не знаеш?

— Пазя акумулаторите: на изтощаване се. . . Връзката е по график, скоро ще узнаем. . .

Радистът дигна глава и от изненада хвърли лъжицата.

— Погледни, човек в морето! — възбудено извика той.

След две минути Гудз седеше в гумената лодка и гребеше с всички сили към давещия се.

Радистът с усилие извлече на брега отпуснатото тяло и го внесе в първия стаж на кулата. По силата на необходимостта Кафнутдинов напусна поста си и хукна по стълбата към радиста. Той стоеше до постланото платнище и с ръкав бършеше мокрото си лице. В краката на Гудз лежеше в безсъзнание мъж в обувки, гащета, флотска фланелка и спасителна риза.

— Навярно това е летецът. . . капитан Петров — още не отдъхнал, изказа предположението си Гудз. Сержант Кафнутдинов погледна възбудено радиста.

— Човекът трябва да се разтрие! — и хукна към аптечката.

Амонякът подействува веднага. Със замъглен поглед мъжът погледна надвесилите си над него граничари, след това погледът му се проясни.

— Къде съм? На брега?

— Жив, съвсем жив! — зарадва се Кафнутдинов.

— Той ви извади — посочи сержантът към Гудз.

— Благодаря. . . — едва се усмихна спасеният. — Аз съм летецът. . . капитан Петров.

Той се опита да се издигне на лакти, но безсилно падна.

— Лежете, моля ви. Скоро и лекар ще дойде, и чай ще ви дадем — всичко.

Кафнутдинов отиде към стълбата и повика Гудз.

— Ти съобщи по радиото на заставата. А аз ще отида. . . Трябва да запиша в дневника. . .

— След това ще запишем заедно.

— Правилно е веднага. . . Е, наглеждай го.

Кафнутдинов се изкачи горе. Гудз се запъти към радиостанцията, но се спря:

— Там в лодката остана някакъв балон — каза той.

— Да, да — сепна се спасеният, — донесете го, моля ви, това е много важна вещ.

— Няма да изчезне — увери Гудз капитана. — Но ако е важен. . .

Граничарят изскочи от помещението.

Тогава спасеният се повдигна леко, по котешки се плъзна след него, погледна през вратата и се метна назад към радиостанцията. Той хвана проводника, разкъса със зъби изолацията и направи късо съединение между клемите. Като изпразни по този начин батерията, той хвърли проводника и се върна на мястото си.

А през това време Гудз отиде до лодката, взе от нея синия балон със стрелата и се върна с него в кулата. Спасеният лежеше в същото положение със затворени очи. Гудз се наведе над него.

— Как е самочувствието, другарю капитан?

— По-добро. Но нямам сили. Тежък се оказах за спасителната жилетка — трябваше да плувам през цялото време. Добре, че се сетих, докато имах сили, да хвърля панталоните и кителa, а иначе съвсем щях да потъна.

Гудз помогна на спасения да стане, заведе го до леглото, постави го да легне и го покри с шинела си.

— Така ще бъде по-добре. . .

Той наля от кипналия чайник чаша чай, отвори консерва и ги постави до възглавницата:

— Подкрепете се, другарю капитан.

— Благодаря. Добри момчета сте вие. Но аз трябва да отида на брега, не трябва да остана тук за дълго. Далеч ли е брегът.

— Далечко. Малко повече от седем мили.

— А как ще отидем?

— Довечера ще дойде катер, ние се сменяваме.

Гудз отиде при радиостанцията, опита се да поработи с ключа, щракна включвача — контролното „око“ не светна. Радистът сви учудено рамене, започна да проверява контактите на захранването, предохранителите. Като намери причината за отказа на радиостанцията, Гудз с недоумение и досада разгледа батерията, измърмори нещо под носа си и се изкачи горе.

С автомат през гърди Кафнутдинов оглеждаше хоризонта с бинокъл. Слънцето отдавна беше преминало и се отразяваше под ъгъл във водата. Утихващите вълни пречупваха слънчевите лъчи в зелени, сини, виолетови и жълти цветове, които ослепително блестяха.

Морето беше пусто. Само преди два часа премина риболовен кораб. Но нещо безпокоеше граничаря и той внимателно се вглеждаше в просторите на клокочещото море.

Като чу стъпки, Кафнутдинов се обърна.

— Не мога да предам радиограма, батериите съвсем са се изтощили — доложи Гудз и като забеляза лежащия на камъка дневник, добави: — При мене е балонът, който беше със спасения, да запишем ли?

— Какъв балон?

— Ето такъв — показа с ръце Гудз, — металически, син, с гравирана стрела. . .

— Безобразие! — кипна Кафнутдинов, като заговори със забележим акцент. — Защо веднага не ми каза за балона? Защо се махна от задържания? . . .

— Какво се караш, Кафнутдинов? Какъв задържан е той, той е спасен. Човекът си каза кой е, какъв е, всичко е в ред. А ти. . .

— Стига приказки, другарю сержант! Бегом на мястото си и да не изпущаш от очи задържания нито секунда!

— Слушам!

След известно време Кафнутдинов отгоре, от поста си, видя как спасеният бавно се разхождаше по острова, а Гудз, седейки на камъка, го следеше с поглед.

Новият познат се оказа весел и общителен човек: разказа на Гудз няколко забавни истории от своя летателен живот и два военни анекдота.

Спасеният, като си свиркаше с уста, отиде към брега, спря се, постави крак на камъка и дълго съзерцаваше морето, като че ли му се любуваше. Той разгледа и лодката, която се поклащаше от вълните, и изпод вежди погледна граничаря: той седеше, разглеждаше белите жилки в малките тъмносиви камъчета.

Спасеният се прозя и тръгна обратно към кулата. Гудз стана и закрачи към него. Спря го вик от кулата:

— Другарю сержант! Какъв е този безпорядък, защо сте оставили веслата в лодката? Ами ако ги отнесат вълните?

Гудз с удивление погледна към Кафнутдинов: веслата си стояха винаги в лодката, но замълча и като взе веслата, побърза да настигне спасения.

В кръглото като чадър помещение летецът отново легна на кревата. Гудз се стесняваше открито да наблюдава офицера и затова започна да се занимава със своята апаратура и от време на време го поглеждаше. Летецът като че започна да дреме.

Чистейки и проверявайки радиостанцията си, Гудз се замисли върху днешните събития на острова. Сержантът разбираше, че позицията, която зае Кафнутдинов е правилна, но от друга страна той осъждаше старшия на наряда за „престараване“. Граничарите извлякоха от водата неизвестен човек и, разбира се, независимо от това, — дали има, или няма документи, не бива да му се до-

вярват, а трябва да се отнасят към него като към всеки задържан. Но ето, в дадения случай задържаният съвсем не беше задържан, а спасен и напълно известно лице, което каза своето име, звание, професия, които напълно отговаряха на данните, които началството съобщи на старшия. Имаше ли основание да се подозира офицерът? Не, разбира се, Кафиутдинов малко го прекалява. . .

Гудз прекъсна размишленията си, той изпита неприятното усещане, че някой го гледа. Сержантът рязко се извърна: спасеният явно се бе насочил към мястото, където на табуретката лежеше оръжието на неговия спасител. Гудз спря да диша. А летецът, като прекара ръка през гърлото си и се намръщи, взе чашата, загреба от бъчонката прясна вода, бавно се напи и се усмихна на сержанта:

— Проклета сол. Нагълтах се с морска вода, а сега гърлото ми гори — огън!

Гудз въздъхна с облекчение.

Отвън се чу силният вик на Кафиутдинов:

— На юг от острова изплува подводник!

Летецът побърза към изхода, но радистът го върна, взе оръжието си и затвори вратата:

— Другарю капитан, не е разрешено. — Летецът дигна рамене и се усмихна. Гудз застана флангово към вратата така, че хем да може да наблюдава летеца, хем да вижда какво става горе.

Подводникът доближи почти до самия бряг. На мостика се появи фигурата на офицер със златни пагони на капитан трети ранг. Той весело размаха фуражка:

— Здравейте, орли-граничари! Не сте ли измъкнал някого от морето?

— Здраве желаем! . . . Тъй вярно, извадихме, другарю капитан трети ранг — весело отговори Гудз.

— Капитан Петров е тук! . . . — изведнъж завика летецът.

Чаткане на токове по каменните стъпала го прекъсна. Отгоре слизаше Кафнутдинов:

— Прекратете разговорите! Поискайте паролата на подводника!

Старшият на наряда зае мястото на Гудз, а последният взе флаговете, излезе от помещението на брега и не твърде бързо ги размаха. Офицерът от подводника гледа известно време иронично какво „пише“ Гудз, а след това сърдито го прекъсна:

— Какво ми развявате под носа тези байрачета? Слепи ли сте? Не ме бавете, глупаци, а час по-скоро дайте тук другаря капитан — нямаме време.

Резкият командирски глас разколеба Гудз. Той въпросително се обърна към Кафнутдинов.

— Не отговарят ли? Повтори запитването! — заповяда той.

Гудз отново размаха флагчетата. Офицерът от подводника закрещя злобно:

— Какво, вие подигравате ли се? Кандидати за гауптвахта? Не ме гледайте. . .

Той се наведе към люка и каза нещо. И веднага на горната палуба изскочиха трима матроси с гумена лодка. Единият от тях завинти маркуч към един балон, лодката се наду и я хвърлиха от борда.

— Не смейте да плувате, ще стрелям! — предупреди Гудз.

— Ето сега ще видим — усмихна се капитанът на подводника, като се готвеше да слезе в лодката. Единият от матросите скочи в гумената лодка и протегна ръка на своя командир.

Гудз се обърна.

— Огън! — заповяда Кафнутдинов.

Гудз даде къс ред: надутата лодка започна да пуска мехурчета и матросът скочи от нея обратно. Командирът с груба ругатня се върна на мостика.

— Ще загазим, Кафнутдинов! — изплаши се Гудз. — Ще се оплаче на началството и ще си изпатим!

— Нека! — твърдо го отряза Кафнутдинов. — На острова никого няма да пусна. Знаеш ли устава? Това е всичко.

Със заден ход подводникът се измести и застана на борд към острова. Кафнутдинов огледа с очи стените му и стисна зъби: издигнатият нос, скосената рубка, гладката, без оръдие и картечница палуба подсказаха на сержанта, че пред него е чужд подводник — последен модел.

От подводника предадоха чрез семафора: „Заповядвам незабавно да доведете офицера на кораба или да не пречите на идването на наша лодка за него! В противен случай ще действувам с всичката строгост на устава."

— Пиши: „Не, точка, забранявам спускането на лодка" — разпореди Кафнутдинов.

Докато Гудз предаваше с флагчетата командата, подводникът отново застана с нос към острова. Матросите спуснаха откъм кърмата втората гумена лодка и започнаха да сядат в нея.

Граничарят пак даде къс ред — предупредителен. Тогава се отвори носовият люк и на палубата на подводника изникна картечница, която хвърли огнен ред по поста. Гудз успя да легне зад камъка. Той погледна изплашено Кафнутдинов и се възмути:

— Но какво е това?!

— Враг! — злобно отвърна Кафнутдинов.

Летецът се замята из помещението. „Мерзавци! Гледай ги, мерзавци! . . . Другари сержанти, слушайте моята команда. Дайте ми оръжие. Оръжие ми дайте, чувате ли?"

— Назад! — изкомандува му Кафнутдинов и затвори вратата. Като заключи летеца, той побърза да се притече на помощ на другаря си.

Екипажът на подводника два пъти се опитва под прикритието на картечницата да десантира матроси на острова и двата пъти граничарите не позволиха на лодката да се отдели от подводника.

— Ех, радист! Говори цяла година, приказва много пъти, а когато трябва — замълча. Защо не пазиш радиостанцията? — злъчно упрекна Гудз Кафнутдинов.

Изведнъж подводникът се придвижи нататък към брега. Сержантите се спогледаха, като търсеха един-друг обяснение на тази маневра. Гудз първи откри причината, закрещя и се хвърли през камъните някъде надясно към брега. От подводника дадоха картечен ред по радиста. Гудз падна и започна да пребягва зигзагообразно от камък на камък.

Кафнутдинов погледна към мястото, накъдето се беше устремил неговият другар, и яростно изруга по татарски; като се криеше между камъните, към брега се влачеше спасеният от граничарите „летец". Той изпревари Гудз и стана ясно, че радистът не ще успее да го настигне на брега. Това разбра и Гудз, но във възбуждението си направи грешка: когато „летецът" скочи в морето, граничарят също скочи във водата и заплува напряко към врага.

— Глупак, ще си загуби главата! След него трябва, след него! — неволно извика Куфнутдинов и стремително хукна към мястото, откъдето врагът скочи във водата.

Беглецът несполучливо избра това място; тук от водата се показваха камъни и подводникът не се решаваше да се приближи близо до брега. „Летецът" трябваше да преплува няколко десетки метра, а той плуваше бавно. Зорките очи на Кафнутдинов

мигновено видяха причината за тази бавност — в едната си ръка врагът държеше синия балон.

Гудз сигурно би пресрещнал „летеца“, но сержантът плуваше към него отстрани и от това се възползуваха пиратите — те откриха по граничаря огън, без риск да засегнат своя човек.

Завърза се жесток дуел: от подводника стреляха по Кафнутдинов и по плуващия Гудз, а Кафнутдинов стреляше по „летеца“ и прикриваше със своя огън другаря си. Това продължи няколко секунди — Гудз изведнъж излезе над вълните едва ли не до пояс и Кафнутдинов забеляза, че лицето на другаря му беше облято в кръв. Губейки сили, радистът доплува до брега. Неговата глава ту се появяваше, ту изчезваше под водата. Без да мисли, Кафнутдинов за миг събу ботушите си, съблече дрехите си и се хвърли в морето.

С подчертаната си грижа към балона „летецът“ издаде неговата ценност. Балонът не трябваше да попадне в ръцете на врага! Шампион по плуване в целия окръг, сержант Кафнутдинов бързо настигна беглеца. Около граничаря свириха няколко куршума, но след това престанаха да стрелят: Кафнутдинов плуваше точно след врага и подводните пирати можеха да улучат своя човек, тъй като подводникът се клатеше от вълните. Тогава от подводника също скочи плувец и заплува към „летеца“.

Граничарят настигна врага. Кафнутдинов стовари юмрук върху главата му и го дръпна под водата. Липсата на въздух ги изкара отново на повърхността. Врагът се стараеше да се откопчи, сержантът — да го задържи. Водата закипя от тяхната борба. Съвсем отблизо Кафнутдинов видя изкривеното от злоба лице на противника и като хвана врага за ризата, замахна с ножа. Но „летецът“ го изпревари и като се изви, удари сержанта с балона по лицето. Балонът

изхвърча настрани, но Кафнутдинов с последни сили хвана врага за гърлото. Така вплетени, противниците отново потънаха.

В този момент пратеникът от подводника улови синия балон и без ни най-малко да се безпокои за „летеца“ бавно заплува обратно.

8. В МЪГЛА

През открехнатата врата в стаята долетя пукот на мотоциклет и шум от затваряне на автобилна врата. Старши лейтенант Сазонов стана, поправи бързо яката на белия си кител и приглади прическата си. В дежурната стая влезе подполковник Кузнецов.

— Има ли нещо ново?

— Тъй вярно, другарю подполковник. Току-що позвъниха летците: капитан Петров е намерен — и Сазонов подаде на началника си изписал лист.

— Най-сетне — зарадва се Кузнецов.

В коридора подполковникът бе посрещнат от шифровчика.

— Счупихте ореха? — досети се Кузнецов по изражението на своя подчинен и отвори вратата на кабинета си. — Юнак! Е, дай да видим тази интересна работа. . .

Разшифрованата радиограма съдържаше само няколко думи: „Посрещнете утре 14-15 МД. Елен.“

— М-да, не е трудно да се разбере, а? — включвайки настолния вентилатор, забеляза Кузнецов.

Шифровчикът си излезе. Кузнецов прочете текста още веднъж и дълбоко се замисли. „Какво ли е това? Ковалска е предавала по радиото вчера, следователно това „утре“ значи днес. Кой, кого и къде ще посрещат? Има ли това някаква връзка с днешното пре-

стъпление край планинската пътечка? А какво ли значи „14-15 МД“?

Подполковникът натисна копчето на звънеца. В стаята влезе дежурният офицер, който смени Сазонов.

— Дошло ли е нещо от шифърния отдел? — запита Кузнецов.

— Съвсем не, другарю подполковник.

— Свържете се с тях и научете как стои работата с разшифроването на радиограмата. Кажете, че с нетърпение чакам резултата.

— Слушам. . .

Кузнецов се наведе над разшифрованата радиограма. Като размишляваше, той си преписваше непонятния текст на отделен лист. Листът бе на половина изписан, когато дежурният офицер доложи на началника, че е пристигнал отговор от шифърния отдел.

— А, дайте, дайте! — нетърпеливо протегна ръка подполковникът и взе хартията. Известният вече на Кузнецов текст тук на листа бе повторен дума по дума.

— Юнак! — още веднъж похвали той своя шифровчик. — Повече съмнения върху точността на дешифровката не може да има.

Едва Кузнецов се съсредоточи над листа с редовете, когато в кабинета му отново се появи дежурният офицер. Подполковникът се намръщи:

— Какво, нещо срочно ли носите?

— Тъй вярно. Един рибар е дошъл, вас търси.

— Поканете го. . .

В кабинета влезе едър, загорял, четиридесетгодишен мъж и внесе със себе си миризма на риба и море.

— Гудилов, капитан на риболовния кораб „РС-51“— се представи той. — Извинете, другарю подпол-

овник, че се явявам в такъв вид, направо от ораба. . . Идвам по срочна работа. Ето каква стория. Като се връщах днес от далечен риболов, а траверса на Фиолетовския нос случайно уловихме радиограма. Предаваше някакъв летец. Често се сблъскваме с техните разговори, та сме свикнали. Но този път усетихме нещо съмнително — предаването беше с ключ. Обикновено те поддържат връзка на открит текст и даже понякога говорят твърде откровени неща. А сега — с ключ. А защо е така! . . . Ето и затова решихме да ви съобщим.

— А радиограмата не записахте ли?

— Как може, записахме я. Моят радист е сръчен човек. Ето, заповядайте — капитанът извади от вътрешния си джоб сгъната на две хартийка.

— Тъй. . . А защо казвате, че това е предал летецът?

— По нашата сметка така излиза. Радиоприемането при нас не е много силно. Когато пък брегът е далеч, а самолетите са над кораба, по-силно се чуват. И този морз чухме много ясно. А наблизо нямаше никакви кораби.

— Добре, другарю Гудилов, благодаря за съобщението. Още един въпрос: в колко часа уловихте морза, спомняте ли си?

— Това беше. . . Това беше следобед към три часа.

. . . Донесената от капитана на риболовния кораб радиограма представляваше същата цифрова неразбория, както и вчерашната. Без много да мисли, Кузнецов извика шифровчика и му каза:

— Предполагам, че сте запазили намерения ключ. Опитайте, не ще ли прилегне и на тази телеграма? . . .

Подполковникът се спря пред отворения прозорец, разкопча кителя си, сложи ръце в джобовете на панталоните и се загледа в познатия пейзаж — зелените

склонове на планините, близнаците кипариси, белите сгради на санаториумите.

„Кой, къде и кого ще посрещат?“ — се мъчеше да намери отговор на мъчителния въпрос Кузнецов. Без да прекъсва мислите си, той позвъни на вътрешния телефон:

— Дежурният! Нищо ли няма от Егорев? Ако получите нещо, веднага ми доложете!

Подполковникът остави телефонната слушалка, закопча бързо кителa си и се отправи към шифровчика.

Той огледа неголямата стая и усетил лошия мирис, каза:

— Ама че сте запушили! Какво, при вас прозорците не се ли отварят?

— Лично аз не ги отварям. Навикът ми е такъв, другарю подполковник: когато работя, чета гласно. Особено при разшифриране.

— А-а. . . Е, добре — няма какво.

— Да, шифърът е същият. Ето вижте. . .

Подполковникът се наведе над масата на шифровчика и прочете: „Квадрат епсилон — девет, подквадрат шест.“

Кузнецов разочаровано цъкна с език и взе телефона:

— Дежурният! Никакви ли сведения няма от Егорев? . . . — и с досада блъсна слушалката.

— Лоша ли е радиограмата, другарю подполковник — с тревога запита шифровчикът.

Кузнецов се намръщи и по навик прекара ръка по главата.

— Кой я знае. . . Виждаш ли, откровено казано, надявах се да узная нещо от нея, а тя нищо не даде. Ясно е, че са указани някакви координати. Но какви? Там загадка, тук загадка. . .

— Що за координати са това? — захапа нокът шифровчикът. — А може би, другарю подполковник, това е отговор на вчерашната радиограма?

— Може би, може би. Помисли, раздвижи си мозъка. Ако се съди по това, че двете телеграми имат един и същ шифър, можем да предполагаме, че адресантът е един. Да допуснем, че Ковалска е определила някому среща, а този е съобщил в отговора си мястото на срещата. И все пак координатите 14-15 и МД остават обвити в мъгла. 14-15 може да означава и времето на срещата, и нейната продължителност, и броят на хората, и дявол знае какво. Аз съм склонен да мисля, че все пак е указано и времето. Но трябва да се докаже. Трябва да се разсее цялата тази мъгла. А тук още. . .

Бравата скръцна, вратата се отвори и в стаята се показа главата на дежурния офицер.

— Другарю подполковник, търсят ви бързо по телефона от „ВЧ".

Кузнецов пъргаво стана и забърза към своя кабинет.

— Да. . . Кой? . . . А-а, скъпи! . . . Какво, какво? . . . Разбира се. Тръгвам.

Подполковникът стисна устни, погледът му изгуби своята мекост.

— Сазонов и колата! — каза той на дежурния, като минаваше край него.

Дежурният изпрати колата и с облекчение погледна мълчащия телефон, запали цигара и продължи да пише. Но изведнъж вдигна глава. От прозореца се чу шум от приближаващия се автомобил и свистене на гуми. Колата спря, хлопна автомобилна врата и се чу гласът на старши лейтенант Егоров, който казваше на някого: „Слизайте! Пристигнахме . . ."

9. ПРЕДСМЪРТНАТА ДУМА НА ГРАНИЧАРЯ

Хидросамолетът бързо набра височина и взе курс към остров „Самотник“. На неговия борд освен летеца се намираха подполковник Кузнецов, старши лейтенант Сазонов, началникът на застава „Приморска“ капитан Олхов и трима граничари.

Над морето скоростта на самолета не се чувствуваше. Изглеждаше, че той виси във въздуха.

Свечеряваше се. Слънчевите лъчи косо осветяваха водната шир, пречупваха се в накъдрената повърхност на водата и играеха по нея в хиляди отблясъци. Морето ту се губеше под гълъбовосивия воал на вечерната мъгла, ту отново блясваше с чудните си вълни. Въпреки това на морския пейзаж се любуваха само войниците. Офицерите се бяха доближили един до друг и обсъждаха тревожните и засега още загадъчни произшествия през деня. Капитан Олхов обясни причините за бързия полет.

Обезпокоен от мълчанието на наряда на остров „Самотник“, Олхов вече се канеше да изпрати на острова своя катер, когато на заставата пристигнаха две съобщения.

Първото беше от летците. В него се известяваше за странното повторно изчезване на летеца капитан Петров: той не се оказа нито на един от риболовните кораби. Второто съобщение засягаше непосредствено началника на заставата. То беше протелеграфирано от летеца на флотския самолет за свръзка.

В момента на учебната бойна тревога на един от военните кораби се наложи да изпрати донесение в щаба. Писмото беше изпратено с корабния самолет — обикновен „Тихоход“. Като летеше на малка височина, пилотът отдалеч забеляза струя дим, която се издигаше над морето. Той взе курс към забелязания ориентир.

На остров „Самотник“ нещо гореше с постоянно менящ се цвят. Заедно с това на острова не се забелязваше никакво движение. Това се стори на летеца неестествено.

Като кацна на аеродрума, той веднага позвъни на граничарите.

Димът може би беше сигнал. Неизвестен сигнал в района на ученията на флота, и то от острова, с когото връзката беше прекъсната — ясно е: извънредно произшествие, което трябваше незабавно да се разследва и изясни. А като допълнение и изчезването на летеца.

. . . Хидросамолетът бързо пристигна над „Самотник“. Преди да кацне, летецът направи кръг над острова. Над него вече нямаше дим, макар че от момента на неговото забелязване бяха изминали някакви четиридесет минути. На острова всичко беше спокойно, даже лодката кротко се клатеше във водата край брега.

Като хвърли встрани снопове вода, самолетът набразди водата и приближи до брега. На „Самотник“ най-напред слязоха Олхов, Кузнецов и граничарите. С втори рейс гумената лодка докара Сазонов и летеца.

Първото, което се хвърляше на очи, беше полуизгорялата купчина морска трева и водорасли от скосения бряг. Над нея още се виеше едва забележима струя сив дим. До огъня, на морския едър пясък, лежеше човек с измокрено облекло и празен бидон от оръжейно масло. Половината от лицето му беше покрито с кръв, в лявата си ръка стискаше запалка.

— Това е Гудз! — познаха граничарите своя другар.

— Разрешете. . . — Сазонов отстрани летеца и коленичи до тялото на сержанта. Той отвори кле-

пачите му и го погледна в очите, след това сложи ухо на гърдите му

— Той е жив! Дайте аптечката — заповяда летецът на един от войниците и поясни на Кузнецов, — аз преди съм бил фелдшер.

— Постарайте се да му помогнете — каза Кузнецов и се обърна към Олхов и Сазонов: — А вие, другари, огледайте острова! Радист, настрой станцията! Аз ще отида там — посочи подполковникът към фаровата кула.

Огледът не би дал нищо, ако сержант Кафиутдинов не смяташе закон всеки пункт от служебните устави и от разпорежданията на командира.

В будката Кузнецов откри прономерован и прошнуровай дневник с платнена подвързия. На всяка страница отляво бе отбелязано времето на наблюдението, в средата следваха записките на наблюдателя и допълнителни забележки.

На последния изписан лист от дневника Кузнецов прочете: „Военните кораби се скриха на запад зад хоризонта. . . На три мили южно от острова риболовен кораб влезе в района на учения на флота, но веднага се обърна и излезе от Малките дълбочини. Навярно се досети, че днес тук не бива . . .“

Кузнецов зажумя, щракна с пръсти и се удари по челото: „Ето какво означава „МД“! Това са Малките дълбочини“ . . .

Кузнецов продължи да чете записаното:

„ . . . Два пъти тихо се чу шум от реактивен самолет. Може така да ми се е сторило — Гудз не е чул нищо. . . До острова е забелязан сред вълните човек. . . Сержант Гудз го извади от водата и го докара с лодка на острова. . . Спасеният няма документи. На него имаше чепици, къси гащета, моряшка фланелка и спасителна риза — такава, с каквато са снабдени летците. Макар и здрав, той е много отслабнал.

Каза си името: Петров, капитан, летец. . . На Петров му стана лошо, след това пи чай, яде консерви. Сержант Гудз забрави да каже веднага — Петров носеше със себе си железен син балон със синя стрела. Той каза, че на радиостанцията ни батериите са изтощени. До острова изплува подводник. Питат за Петров. На паролата не отговарят, командирът се кара . . .“

По-нататъшният ред бе прекъснат: „Те слиз. . . “

Кузнецов затвори дневника и хукна по стъпалата надолу към помещението. Като се огледа, той се обърна към вратата:

— Сазонов! . . . Какво намерихте?

— Изстреляни гилзи, другарю подполковник. . .

— А балона? Балона не намерихте ли?

— Съвсем не.

— Претърсете целия остров. Търсете не много голям балон със синя стрела!

Като се плъзгаше по каменистия наклон, Кузнецов бързо се отправи към летеца. Гудз, вече превързан, лежеше на брега на постеля. До краката му достигаха и тихо шумяха вълните, действувайки му успокоително. Летецът изследваше пулса на раненния.

— В безсъзнание е. Голяма загуба на кръв — отговори той на немия въпрос на подполковника.

— Лошо. А как би ни помогнал. . .

Кузнецов погледна часовника си:

— Още е възможно да успеем. . . Радист, елате тук! Работи ли ви радиостанцията? . . . Предайте: „До началника на морския граничен отред, копие — щаба на флота адмирал Кулагин. До остров „Самотник“ скоро се е намирал вражески подводник, който вероятно сега се стреми да навлезе в неутрални води. Подполковник Кузнецов!“

Сазонов, Олхов и двамата войници крачка по крачка изследваха острова.

Кузнецов седна на големия камък и като опря лакти на колене, хвана главата си с ръце. Сега почти всичко му беше ясно. Но това „почти“ не го задоволяваше. Той беше длъжен да знае всичко, точно и ясно. Кузнецов осмисляше всеки епизод от последната нощ, търсеше връзка между отделните случки. За цялостното изясняване на всичко не му стигаше само дребна, но твърде важна подробност. . . Той се стараеше да намери тази подробност, но безуспешно. В мислите си подполковникът намираше няколко пъти, но пред всеки стоеше бариера — „ако“.

— Ако, ако. . . — с досада промърмори Кузнецов, като стана от камъка. — Ако Гудз бе в съзнание, всичко щеше да се изясни. Остава една надежда. Да успее групата на Егорев.

Подполковникът тръгна към кулата и викна на Сазонов:

— Не намерихте ли балона? . . . Лошо. Много лошо. . . Да тръгваме обратно. Тук нямаме повече работа. Пък и момъкът трябва да се закара по-скоро в болницата. . .

Минута по-късно Кузнецов заповяда на радиста:

— Съобщете допълнително на адмирала: „Подозирам, че на подводника се намира балонът със синята стрела.“

Гудз внимателно бе пренесен с лодка на самолета.

Подполковник Кузнецов и Сазонов от брега наблюдаваха как лодката се приближава до хидросамолета. Изведнъж зад гърба им се раздаде учуденият глас на капитан Олхов:

— Какво е това? Гледайте! — хвана той подполковника за лакътя и му посочи стърчащите над водата камъни до брега.

В същия момент силна вълна изхвърли на брега два трупа, уплетени във водорасли. Единият от

мъртвите бе хванал с ръка гърлото на другия — даже смъртта не беше освободила стиснатата ръка.

— Кафиутдинов! — дрезгаво произнесе граничният офицер и първи сне фуражката си.

— Не познавате ли случайно капитан Петров? — — запита Кузнецов приближилия се към групата летец и като получи утвърдителен отговор, показа трупа на неизвестния. — Не е ли този?

— Не, не е той.

— Сега много работи ми стават ясни — тихо проговори Кузнецов. — Граничният наряд на „Самотник" е извадил от водата този човек в спасителна риза и бидейки предупреден за аварията на самолета, е сметнал спасения за летеца Петров, както и се е представил човекът от вражеския подводник.

— Очевидно този лъже-Петров е „помогнал" радиостанцията на наряда да замълчи — предположи началникът на заставата.

След няколко минути хидросамолетът вече летеше над морето по обратния път. Сега слънцето го осветяше от другата страна. В пътническата кабина цареше мълчание. Гледащият през прозореца на кабината Сазонов махна на Кузнецов и Олхов и тримата се приникна към стъклото. Долу, като оставиха зад себе си дълги, бели дири пяна, стремително се движеха торпедни катери. На значително разстояние от тях плуваха стражеви кораби тип „БО".

Офицерите дълго гледаха след тях. В очите на всеки стоеше един и същ въпрос, една и съща тревога: „Ще успеят ли, или няма да успеят."

10. ПУРПУРНИЯТ ЗАЛЕЗ

Старши лейтенант Егорев, без да иска, отвори очи, протегна своето голямо, силно тяло и като скочи рязко от дивана, се усмихна:

— Извинете, другарю подполковник, задрямах, докато ви чаках.

— За какво се извинявате — каза влезлият в кабинета си Кузнецов. — Добре е, ако сте поотпочинали малко.

— Как е на острова, другарю подполковник? Тъй съжалявам, че не можах да дойда с вас.

— После. Сега разкажете какво направихте.

— Указанията ви изпълнихме като по ноти — започна Егорев. — Бързо обходих санаториумите. Оказа се, че в „Бисер“ и в „Слънчеви“ за закуска са давали сардели. „Тъй, мисля си, първия ориентир открихме.“ Изпратих веднага оперативната група: тя затвори шосето и започна работа. Тръгвам сам, за да проверя дали хората са поставени на отделните сектори. Но на третия етап Творогов ми докладва: „Другарю старши лейтенант, тук задържах една дамичка от санаториума „Слънчеви“. Аз даже се учудих. „Откъде ти — питам го — знаеш, че е именно от „Слънчеви?“ Той дигна рамене. „Нищо не зная. Просто влязох в автобуса, проверявам документите, гледам — една дамичка. Според почивната карта излиза, че вече три седмици е била на почивка, а като я гледам, като че ли сега е пристигнала. Да кажем много хора си пудрят лицето и носа, а тя, дори като я погледнах, с извинение, скришом зад врата, едва я е хванало слънцето. А курортистите след десет дни вече са черни като арапи. Отворих картата ѝ — сърцето здраво, всичко добре — следователно трябвало е да загори. Поканих я да слезе, като ѝ казах, че без паспорт не може да стигне далеч.“ Като ми разказа това, той ме поведе към будката на КПП. Отивам и гледам — нашата котка. Настаних я в леката кола и я докарах тук.

— Не сте ли я разпитвали? Не? — бързо попита Кузнецов. — Доведете я — ще поговорим. Как се държи тя?

— С великолепно спокойствие.

— Лош симптом. Изглежда, ще ни разиграва. А време нямаме. Такива особи или дълго, отегчително и глупаво се разкриват, или, изгубили всякаква надежда, започват да се представят за някакви героини — завъртя ръка Кузнецов. — Трябва веднага да дадем на арестуваната да разбере, че няма защо да го усуква, че тя не представлява никакъв особен интерес за нас. Идете!

Егорев излезе. Подполковникът затвори очи и се облегна на креслото. Денят беше твърде щедър на произшествия. Кузнецов бе уморен от напрегнатите размишления.

Едва доловим шум зад вратата, обвита с кече и мушама, извади подполковника от лекия унес. В кабинета влезе млада, стройна блондинка и в нерешителността си забави крачки пред празното кресло до масата.

Кузнецов я огледа бързо от глава до пети, спря поглед на красивото ѝ, добре гледано лице и си помисли: „Знае си цената тази жена, свикнала е на комплименти и ухажване — трябва да започна рязко, даже грубо, изведнъж да я изхвърля от седлото."

— Здравейте, мис Елен. Седнете — високо каза Кузнецов.

Ковалска се обърна и като забеляза подполковника, учудено вдигна вежди:

— Мис Елен. Не съм никаква мис. . .

— Е, дали сте мадемоазел Елен, фройлайн, госпожа — няма никаква разлика. Главното е, че сте Елен. Между впрочем това истинското ви име ли е, или е шпионски псевдоним?

Ковалска избухна и гордо тръсна глава:

— Другарю подполковник, ще ви помоля. . .

— За вас аз не съм другар — прекъсна я Кузнецов. — Ваши другари са тези, които ви помагаха да организирате диверсии, да убивате хора, да крадете секретни документи.

Ковалска широко отвори очи.

— Всичко това приписвате на мене?! Повярвайте ми, това е грешка или е плод на фантазията на вашите подчинени. Аз. . .

— Стига, Ковалска! — намръщи се подполковникът.

Кузнецов не запали лампата, не я насочи към арестуваната, не барабанеше с пръсти по масата, въобще не правеше нищо от това, което допускат следователите в лошите спектакли. Той седеше в креслото и говореше с Ковалска бавно, без да скрива умората си и нежеланието си.

— Е, щом сте тъй уверен в това, което казвате, то аз мога въобще да замълча! — предизвикателно каза Ковалска.

— А вие да не си мислите, че на нас ни е интересен или ни доставя особено удоволствие разговорът с вас? . . . Собствено, нас ни разказаха за вас всичко, което ни интересува. Вие сте резидент на известно на вас и на нас чуждестранно разузнаване. Вашата последна работа беше откраднатата на тайната на новия военен самолет. Изгубвайки всяка надежда да узнаят чрез агенти тайната, вашите господари решиха да прибегнат за овладяване на секрета до открита диверсия. Вие своевременно научихте за изпробването на „Синята стрела“, съобщихте по радиото от нос Хорас за това на своите задгранични приятели; те изпратиха в района на Малките дълбочинни самолет, който свали „Синята стрела“. Други ваши колеги с подводник трябваше да изследват падналия в морето самолет, а през това време вие се готвехте да офей-

кате. А как всичко това стана и какво сте правили днес — това ние добре знаем, госпожо атаманша.

Лицето на Ковалска се изкриви от гримаса.

— Атаманша? . . . — арестуваната седна на стола, закри лицето си с длани и се затресе в плач. Егорев присегна към шишето за вода, но подполковникът го спря с жест.

Изтече една минута в мълчание. Като видя, че не ѝ обръщат внимание, Ковалска дигна лицето си и се разплака вече истински.

— От кого сте узнали това? От тях? Подлеци! . . . Те ме замотаха в тази авантюра, заплашиха ме, изнудиха ме, а сега. . . Подли лъжци! . . .

Злите ѝ разплакани очи се устремиха към Кузнецов.

— Аз ще ви разкажа всичко, цялата истина.

— Истината? Добре. Откъде се сдобихте с курортната карта?

— Случайно. Усетих, че ме следят и като оставих леката си кола, тръгнах по планинската пътечка. Като минавах край пропастта, чух женски вик и видях как долу се търкаляше едно тяло. Обичам спорта, увличам се в алпинизъм и реших да се спусна в пропастта. Девойката беше вече мъртва. Тогава ми хрумна да си сменя с нея документите, което и направих. Разбира се, това е гадно, но при създалото се положение не можех да не се възползувам от тези възможности.

— Ето че наговорихте куп лъжи, мадемоазел. Вие нарочно сте чакали край пътечката именно блондинка, издебнали сте я и сте я ударили с камък по сляпото око, така че тя да не може да извика, а след това внимателно сте обезобразили лицето на жертвата. Добре, още един въпрос: кой от имащите достъп до новия самолет ви е познат или сте във връзка?

— Никой. Познавам се с флотски офицери, но с летци. . .

— Пак лъжете — забеляза подполковникът и стана спокойно от креслото си. — А кой беше на срещата ви на булеварда? С кого заминахте на разходка?

Кузнецов приближи до прозореца и като се опря с гръб о стената, започна да се любува на залеза. Гледайки подполковника в гърба, жената нервно въртеше копчето на блузата си.

— Вие действително знаете всичко. Това беше инженер-лейтенант Дудник. Сега ще ви разкажа всичко. Не искам да опазвам нито себе си, нито тях. Гражданино подполковник, аз. . .

— Какво? — погледна я Кузнецов. — Извинете, не чух.

— Казвам, че реших да разкажа действително за всичко.

— И отново ще започнете да лъжете? — скептично се усмихна подполковникът. — Ще видим. Другарю Егорев, дайте чиста карта. . . Не, не тази — по-едромащабна. . . Да, тази. . . Ковалска, покажете точката: квадрат епсилон — девет, подквадрат шест.

Арестуваната се приближи към масата с карта. Кузнецов едва сдържаше вълнението си: „Знае или не знае, ще укаже или няма да укаже?“ С блестящия си розов нокът тя показа на картата:

— Ето.

Егорев отбеляза посочената точка с молив.

Кузнецов тежко въздъхна:

— Уморен съм нещо днес. Другарю Егорев, идете, изслушайте и запишете какво ще каже арестуваната.

Ковалска и старши лейтенантът излязоха от кабинета. Умората и бавността на Кузнецов изчезнаха за миг. Той бързо приближи до масата и зачука по вилката на вътрешния телефон:

— Гараж! . . .

Още не беше успял да сложи слушалката, и позвъня другият телефон: беше жената на подполковника.

— Какво има, Дина?

— А, нищо, нищо. . . Просто исках да ти напомня, че имаш дом, семейство.

— Днес нямах време. . . — започна подполковникът.

— . . . Да позвъня и ти кажа само пет думи: „Възпрепятствуван съм, обядвайте без мене“ — меко и малко тъжно завърши жена му.

— Действително. . . Извинявай.

— Какво да правя с тебе! . . . Постарай се поне за вечеря да не закъснееш.

Като вдигаше зад себе си прах, „Победата“ пресече територията на аеродрума и остро спря наред със сивия „ЗИМ“ до приземната замаскирана сграда. От леката кола слязоха Кузнецов и един граничен офицер — капитан първи ранг.

— Вижте! — показа му Кузнецов сивия „ЗИМ“. — Кулагин е тук, да влезем.

Млад лейтенант с лента на ръкава на дежурен по част им провери документите и отдаде чест:

— Извинете, другарю капитан първи ранг, но вас не мога да ви пусна — нямате специално разрешение.

— Е, нищо, вие почакайте — помоли Кузнецов своя спътник. — Аз бързо ще намеря адмирала и ще му доложа.

— Добре, вървете — съгласи се капитанът.

По средата на просторно помещение стоеше вече завършена „Синята стрела -2“ — родна сестра на първата. Около нея се суетяха делово хора в комбинезони. Залата беше изпълнена с глух шум, чуваха се гласове и жужене на бормашини. Миришеше на електроизолация, на авиационен лак, на гума. Зад тялото на самолета се чуваше баритонът на Кулагин. Кузнецов се отправи към него.

Адмирал Кулагин стоеше по моряшки, широко разкрачил крака, и разговаряше с конструктора и летеца изпитател капитан Сергеев. Конструкторът обясняваше нещо, адмиралът внимателно го слушаше, запитваше го, кимаше с глава и тутакси се обръщаше към летеца, който с плавно движение на ръката обясняваше на моряка тънкостите на пилотажа. Видно беше, че Кулагин искаше подробно да се запознае с новия самолет.

Кузнецов приближи и козирува. С жест адмиралът прекъсна обясненията и се обърна към подполковника:

— Тъкмо навреме. Намерихте ли Петров?

— Още не, другарю адмирал. Установихме мястото, където машината е паднала в морето. . .

— Машината, машината! . . . Държавата ще ни даде още не една машина. А кой ще върне на флота летеца, на семейството — бащата, на партията — комуниста? Зле работите, подполковник.

Знаейки от какви чувства са продиктувани тези думи, Кузнецов не се обиди, а погледна Кулагин право в очите. Адмиралът изведнъж разбра погледа и изстина:

— Какво се е случило?

— Пристигнахме с началника на морския граничен отряд, за да ви доложим и да се посъветваме с вас по един въпрос. Отнася се до Петров, другарю адмирал. Началникът остана на входа — не го пуснаха тук.

— Да отидем. . . — каза Кулагин.

Адмиралът, подполковникът и капитанът първи ранг спряха на бетонната пътечка, близо до монтажния цех. Кулагин изслуша Кузнецов и се замисли.

— Уверени ли сте в това, подполковник?

— Доказателства няма, но Петров няма къде да бъде.

— М-да, ето ти положение! . . . — въздъхна адмиралът. — По време на войната заради победата, заради спасението на стотици и хиляди други живота се налагаше да пращаш на смърт своите подчинени... Тежко беше. А в мирни дни да погубиш свой човек е десет пъти по-тежко. И трябва — в името на държавните интереси, в името на безопасността на всички съветски хора. Отговорността за това решение няма кой да поеме освен. . . Вие какво, другарю капитан? — високо викна Кулагин на летеца Сергеев, който в това време излезе от монтажния цех и безпокойно погледна тримата.

Капитанът бързо се приближи към адмирала. Лицето на летеца беше сериозно и загрижено. Той почти умоляващо погледна Кулагин.

— Извинете, другарю адмирал. Чувствувам, че подполковникът има някаква вест за Петров. Ами че вие. . . кажете какво е станало с Дмитрий?

— Разбирам, другарю Сергеев. . . Свободно, свободно — разреши адмиралът на офицера. — Вие добре ли познавате Петров?

— Заедно воювахме, другарю адмирал.

— Ясно. . . — Кулагин помисли и запита: — А кажете според вас ще се държи ли Петров, ако би попаднал в плен?

— Би се борил с всички сили.

— Е, ами ако това би било безнадеждно?

— Не зная, другарю адмирал. Всеки случай Петров в никакъв случай не би се предал жив на врага — в това съм абсолютно уверен.

И на лицето на Сергеев изведнъж трепнаха мускулите:

— Другарю адмирал! Нима? . . .

Кулагин мълчаливо го погледна и отпусна глава:

— Да се разпростираме върху това ми се струва ненужно. Е какво, другари, колкото и да е тежко, нямаме право да отменяме заповедта.

Подполковник Кузнецов и капитанът първи ранг неволно погледнаха разтревожения летец.

През полето към офицерите бързаше радист. Неговото младо луничаво лице беше възбудено, панделките на безкозирката трептяха на раменете му. Той приближи до адмирала и с особено удоволствие отрапортува:

— Разрешете да доложа, другарю адмирал? За вас има лична радиограма: в квадрат 62-47 граничарите са спипали пиратски подводник . . .

Капитан Сергеев побледня и бавно се отстрани. Неговият поглед тъжно се устреми нататък, където се простираше морето.

— Прощавай, Митя — прошепна летецът.

И като че в отговор прошумя тих ветрец. Хоризонтът беше порозовял от лъчите на залязващото слънце.

11. ВТОРИЯТ ДЕН

Като заградиха пиратския подводник, стражевите кораби го бомбардираха и не му позволяваха да напусне съветските териториални води. На два пъти той се опита да премине в неутрални води и два пъти претърпя неуспех. Но и двата пъти неговият командир хитро изведе своя подводник из ударите. Пиратът Османов очевидно беше опитен моряк.

Когато настъпи нощта, врагът отново се опита да пробие, но беше спрян от стражевите кораби. Под-

водникът се мяташе от една страна на друга, слизаше на дълбоко, маневрираше, но не успяваше да убегне от преследвачите. Пограничните кораби кръжаха над него, бомбардираха го и на морската повърхност изригваха гейзери.

Положението на пиратите стана критично. Подводникът подскачаше от експлозиите, корпусът му тук-таме започна да пропуска вода, той беше повреден и много механизми вече излязоха от строя. Османов едва удържаше екипажа в покорство. Настъпи момент, когато страхът за собствената кожа диктуваше да изплуват и да се предадат.

Османов хвърли в играта своя последен коз: пусна зад борда шумопроизвеждащите апарати. За известно време те отвлякоха вниманието на хидроакустиката на стражевите кораби. Подводникът хитро маневрираше и контактът с него беше загубен.

Над морето падна нощ. В нейния синьочерен мрак стражевите кораби със загасени светлини търсеха изчезналия вражески подводник.

Минаваха часове, сменяха се вахти и ето — на хоризонта вече зарозовя — започваше новият ден. Но нито на един от корабите не бе дадена бойна тревога. . .

. . . В девет часа сутринта пред кабинета на подполковник Кузнецов бързо и с нервни крачки приближи изискан млад офицер в морски кител, на който личеше ромбоидна академична значка на „ВВА“. Пред вратата той се спря, подръпна кителя си и съвсем деликатно почука. Отговор не последва. Като забеляза, че вратата не е добре затворена, офицерът още малко я поотвори и погледна в стаята, после смело подаде глава през нея и зърна отляво на прозореца невисок мъж с бръсната глава, с панталони от лек плат, в сандалети и украинска рубашка.

Мъжът поливаше с вода цветята на прозореца и бегло погледна през рамо посетителя.

— Здравейте. Идвам при подполковник Кузнецов — стеснително каза офицерът. — Той навярно още не е дошъл?

— Здравейте. Тука е. Почакайте — го покани мъжът.

Офицерът седна. Мъжът довърши поливането на цветята, остави шишето, изтри се с кърпа и се обърна към посетителя:

— Инженер-лейтенант Дудник, ако се не лъжа? Вие знаете защо ви повикаха?

— Тъй вярно. Съвсем не, другарю подполковник — скочи офицерът.

— Седнете. Искате да кажете, че вие сте Дудник и че не знаете защо сте повикани, така ли? — без усмивка уточни Кузнецов.

Офицерът се смути и потвърди, че е точно така.

— Вие трябва да ни помогнете да изясним нещо — бавно продължи подполковникът. — Моля ви да бъдете откровен. С кого дружите извън службата?

— Особени приятели нямам.

— А неособени?

— Ами че приятел ми е Макаров, малко дружа с Горчеев. . . Е, още и с Киселъов понякога играем шах. . .

— А с жени?

Дудник безпокойно погледна Кузнецов и неуверено назова три-четири имена.

— Кажете, къде бяхте онзи ден, вечерта?

Офицерът се загледа някъде в ъгъла на стаята:

— Онзи ден?. . . Вечерта?. . . — Той намръщи чело. — Жена ми поиска да отидем на кино, аз тръгнах за билети, никъде не можах да намеря и около час-два просто се поразходих из града.

— С кого?

— С никого.

— И никого от познатите си не срещнахте?

— Не, не, другарю подполковник.

Светлите, заобиколени с бръчици очи на Кузнецов насмешливо се присвиха.

— Истината ли казвате, Дудник?. . . А някоя от тези познати жени не срещнахте ли?

Кузнецов извади от папката няколко фотографии и ги подаде на офицера. Дудник погледна снимките и бързо ги върна обратно.

— Познавам тази брюнетка, която работеше като сервитьорка в столовата на нашето поделение. Другите не познавам — отговори той, като се стараеше да не гледа в лицето своя събеседник.

Подполковникът се намръщи и ядосано запита:

— Значи не знаете?

Той натисна копчето на звънеца и в кабинета влезе Ковалска.

— Той ли е? — посочи Кузнецов офицера.

— Той — кимна тя в отговор.

Подполковникът направи знак и Ковалска излезе.

Дудник развълнуван се завъртя на стола и без да дочака въпроса, бързо заговори:

— Другарю подполковник, не ме погубвайте! Признавам си: виновен съм. Но не биваше така!. . . Ето обещах ви, а ви излъгах. . . Но тя самата! Трябваше да ме разберете, ей-богу!. . . Честна дума, другарю подполковник, не смятах да се развеждам с жена си! А това сега, нали разбирате. . . Много ви моля, не казвайте! Дявол да го вземе! Ако жена ми узнае, ще ѝ бъде обидно, неприятности. . .

Кузнецов повдигна вежди. Той очакваше да чуе от руския красавец и по-друго признание, отколкото сълзливата молба. Навярно освен пошлата любовна интрига Дудник нямаше други връзки с Ковалска.

Но въпреки това той е виновен за разгласяването на тайна, а това няма да остане безнаказано.

Под насмешливия и пълен с укор поглед на Кузнецов Дудник се сви и замълча.

— Добре — съгласи се подполковникът, — обещавам ви, че ще се намеся във вашия семеен живот само в случай, че жена ви ви удари плесница и трябва да бъде защитено нейното право за това. Сега много по-важно е да се изясни вашата роля в едно твърде голямо престъпление. Разкажете ми за вашето запознанство и отношенията ви с Ковалска.

Неочакваният поврат в разговора не успокои Дудник. Напротив, хвърли го в още по-голямо смущение. Както преценяваше Кузнецов от искрените отговори на офицера, Дудник все по-ясно се виждаше като съучастник в страшно престъпление. Съзна, ужаси се и пребледня. С широко отворени и застинали очи той гледаше подполковника.

— Вярвам ви, че от глупава непредпазливост, не от зла умисъл сте изтървали думата, която е използувала Ковалска — каза в заключение Кузнецов. — Но вашата бъбривост твърде скъпо ощети държавата и хората. Ще понесете сурово наказание. Повече не сте ми нужен. Свободен сте.

. . . Дивата пътечка, която се виеше между каменните сипеи, храстите и дърветата, незабелязано изведе Дудник на стръмния нос към морето. Инженер-лейтенантът безсилно се отпусна на една скала до самия склон. Из знойния от слънцето въздух се носеше скрибуцането на скакалци, пеенето на птици. От близките падини се отделяше смолистият мирис на хвойна. Долу, от подножието на сто и осемдесет метрова пропаст, започваше безконечната синева на морето. Над водата с надвесена скала и само

ако се погледне наляво и надясно от нея, може да се видят гесният плосък бряг и сивият плаж, изпълнен с курортисти. А по-нататък се издигаха към облаците замислени, мълчаливи върхове.

Но инженер-лейтенантът не забелязваше красотите на пейзажа. Душеше го мъка и отчаяние. До ден днешен той живееше леко и радостно, спокоен за своето минало и уверен в своето бъдеще. Е, имаше си и той свои малки грешки. Обичаше да флиртува с красиви жени, но всичко това беше между впрочем. Главната му страст си оставаше любимото му инженерно дело, авиацията, армията. Дудник живееше с това, виждаше се израснал като голям самолетостроител, считаше се истински офицер. Считаше се, а не забелязваше как страстта към флирта го превръщаше в дребен, тщеславен Дон Жуан и го тласкаше към необмислени запознанства. И ето случайно изпусната дума за предстоящото изпитване на самолета пред една случайна жена го доведе до тежки последствия.

Дудник си спомни как лъга и мота Кузнецов, срамувайки се от своите връзки с Ковалска, и му стана тежко. И ето сега! Той е причина за катастрофата на самолета, за гибелта на летеца, за издаването на военна тайна. „Какво да правя?“

Дудник стисна зъби, стана от камъка и се надвеси над пропастта.

„Една крачка напред, само една — и. . .“ Но тутакси се отдръпна. „Не! Колкото и да бъде тежко, той трябва да си понесе наказанието. Длъжен е!“

И Дудник изведнъж видя планините, морето, блестящо от слънчеви лъчи, и кораби, които браздяха неговата повърхност. Неочаквано за себе си той извика:

— Аз ще се върна! — и закрачи край пропастта.

Ако биха казали на Дудник, че той, преживявайки на нос Хорас своята житейска драма, в същото време се намираше почти до жертвата на своята бъбривост, той би се изумил.

И все пак това беше така. Високият нос Хорас се спускаше към морето. И ето тук, до самия бряг, в голямата тъмнина на петдесетметрова дълбочина, сгушил се между скалите, лежеше на дъното вражеският подводник.

При невероятни трудности, измъквайки се от смъртоносните удари на подводните бомби, Османов не рискуваше повече да премине границата. Да си играеш със съдбата в такава обстановка е безумие! Пиратът отлично си даваше сметка какво се върши сега на морската повърхност. Той изпусна момента и сега границата вече здраво е затворена и никаква хитрост няма да помогне. Спасението можеше да се постигне само чрез чакане. И Османов се реши на отчаян трик: подводникът се приближи до самия бряг и с нахалството и смелостта на обречения легна буквално под носа на стотици съветски хора.

Да се замаскира около скалите на нос Хорас и да не се разкрива, докато вниманието на граничарите не отслабне, и след това с внезапен устрем да премине границата — такава беше сметката на Османов.

. . . След като се опомни, Петров разбра, че подводникът се е изплъзнал от удара. Летецът падна духом и дори му мина мисъл за самоубийство. Но той се сепна, овладя се и помисли: „Това няма да стане.“

Като дойде в съзнание, Петров забеляза, че той не е вече в каютата на Османов, а върху някакъв сандък в едно изолирано помещение. Наблизо се

чуваше шум от електромотори, миришеше на изгоряла изолация и на някакъв специфичен кисел дъх, какъвто има винаги около работещи електромашини.

Накъде се движеше подводникът, какъв час е от денонощието, колко време е лежал в безсъзнание — летецът не можеше да определи. Чувствуваше тъпа болка в главата и челюстта. „Здраво ме удари мръсникът“ — намръщи се Петров и като сви крака, се опита да стане и да се огледа.

Предупредителен глас го спря. Възрастен матрос, чистещ някаква дреха, стоеше срещу сандъка и с възпалени очи гледаше летеца.

Привлечен от този глас, дойде друг мъж, очевидно някакъв началник. Той заповяда на матроса да си гледа работата, обърна към Петров бледото си с подути очи лице и беззлобно каза по руски:

— Не ви се разрешава да излизате оттук. Ако ви трябва нещо, кажете.

Петров кипна: летецът разбра, че пред него е руснак, по-скоро бивш руски човек. Той погледна предателя с ненавист, демонстративно отвърна поглед от него и се сви върху сандъка. В помещението нямаше нищо, което пленникът би могъл да счупи, да разруши. „Сега ми е ясно защо са ме пъхнали тук. Все пак се страхуват гадовете“ — с известно удоволствие си помисли офицерът.

Пламналата ярост още клокочеше у него. Летецът не изпитваше такава гореща ненавист към подлеците чужденци, колкото към този руски предател.

Без да се обръща, Петров чувствуваше, че този човек не се отдалечава от неговия карцер. И действително след минута летецът чу неуверения му въпрос:

— И така значи нищо не ви е нужно?

Пленникът рязко се обърна:

— Желая да се махнете оттук — и колкото по-бързо, толкова по-добре.

Човекът внимателно погледна Петров в очите и бавно се оттегли. В този поглед имаше нещо непонятно, неясно.

Часовете течаха. Подводникът продължаваше да се движи на някъде. Неизвестният моряк няколко пъти влизаше в желязната стаичка, поглеждаше затворника и си отиваше. Най-сетне той застана до вратата и каза тихо:

— Зная, че не може да не ме презирате. Но независимо от това искам да ви дам един съвет: ако нашето пътуване завърши благополучно, не оставайте жив. След това ще ви бъде тежко и вие горчиво ще съжалявате, че не сте свършили със себе си в критичната минута.

Тези думи поразиха Петров със своята искреност. В първия момент той даже се разтрепера. „Разбира се, това е тънка уловка, но какъв артист трябва да си, за да можеш да произнесеш така тези думи!“

Лстецът не успя да отговори — в помещението се разнесе сигнал и морякът бързо се отдалечи.

Електромоторите намалиха оборотите, спряха, след това се завъртяха отново и отново спряха. Подводникът леко се удари, трепна, наклони се и се успокои. . . „Легна на дъното“ — досети се Петров.

В тясната със закръглени ъгли врата се появи Османов. Той се приближи до своя пленник и се усмихна:

— Струва ми се, че не се отнесох съвсем деликатно с вас — предлагам ви да забравите този инцидент, макар че вие сами сте си виновен. Но аз не дойдох, за да се извинявам, имам с вас делови разговор. . .

— Моите дрехи са изсъхнали, къде са те? — запита Петров.

— Дадено — съгласи се да удовлетвори каприза му Османов и заповяда на един от матросите да ги донесе. Летецът протегна завързаните си ръце към Османов — пиратът ги развърза.

Петров бързо се преоблече, понипа с длан небръснатите си бузи и изведнъж с неочаквана за своята слаба фигура сила нанесе на Османов удар в челюстта. Зъбите му изчаткаха и той падна по средата на помещението.

— Великолепен удар! — чу Петров зад гърба си тих глас.

Летецът се огледа: на вратата стоеше моряк с руското лице. Погледът му изразяваше явно удоволствие.

Османов скочи на крака и пристъпи към пленника. Тънките маслени очи на пирата заблестяха от ярост. Но той се сдържа и се опита миролюбиво да се усмихне.

— Реванш, дявол да ви вземе. . . Вие започвате да ми харесвате! Но по-добре да поговорим за работата. Искате ли да се разделим с добро, всеки по своя път.

Петров пренебрежително махна с ръка:

— Не си правете труд!. . .

— Ето какво! Съжалявам, че сега все още не е време да поговоря с вас малко по-иначе — процеди през стиснати зъби Османов. — Уверявам ви, това време ще дойде твърде скоро и тогава вие завинаги ще загубите възможност да се върнете към семейството си. Докато е време, аз ви предлагам: вие ще ми помогнете да премина границата, а аз ще ви даря със свободата и ще ви оставя в родината. Съгласни ли сте, а? Вие навярно имате родители, жена, деца. . . Разбрахте ли ме?

Небръснатото, отслабнало лице на Петров изразяваше открито презрение:

— Разбрах. Вие излязохте рядко животно. Махайте се оттук!

Османов сви юмрук пред лицето на пленника:

— До границата ще трябва да ви пазя, за всеки случай. Но после ще си поговорим. О, Османов нищо не забравя!. . . Електротехник! — повика той мъжа с руското лице. — Вържете го! — и бързо излезе от помещението.

Електротехникът взе хвърленето въже от Османов, приближи към летеца и срамежливо запита:

— Да извикам ли матроси, или доброволно ще позволите?

Петров дигна рамене и безмълвно протегна ръце.

Но морякът не бързаше да го връзва. Развързвайки възела и видимо желаейки да започне разговор, той забеляза:

— Добре го праснахте. Право по легитимацията. . .

— Какво, хареса ли ви се? — насмешливо запита Петров. — Впрочем всички мерзавци се радват, когато бият техните господари.

Електротехникът погледна през вратата и зашепна на летеца бързо и разпалено:

— Вие, разбира се, сте в правото си да ме презирате, да ме ненавиждате, да ме оскърбявате — друго аз и не заслужавам. — Той горчиво се усмихна. — Впрочем нима можете да ме оскърбите. Да, аз съм мерзавец, предател. Но повярвайте ми, не на всеки изменник му е леко на сърцето. Така съм си опротивял, че нямам сили да свърша със себе си. Не, не! Не се изповядам пред вас — побърза морякът да предупреди пленника. — Това казвам само за да ви обясня защо искам да ви помогна. Бих бил щастлив, ако можех да избавя руски човек от издевателството на тези твари. . . Успях да узная, че сега се намираме някъде близо до съветския бряг. Този момент не бива да се изпуща. И дойдох тук да ви

кажа: бягайте. Бягайте, докато все още е възможно!... Защо гледате така? Ах, да, разбирам, вие ме считате за провокатор. Да ви докажа обратното аз действително не мога, освен на дело: ще ви помогна да избягате.

Петров прекара пръстите си през косата и внимателно погледна лицето на моряка:

— Но какво ще стане тогава с вас? Османов едва ли ще одобри тези действия, а както разбрах, характерът му е доста остър.

— Все едно. Аз го ненавиждам, презирам и себе си и ще се радвам на всеки край. Нямам какво да губя! Ще направя всичко, повярвайте ми.

— Аз почти ви вярвам — сериозно и просто каза Петров.

— Наистина? — зарадва се електротехникът. — Значи съгласни сте?

Петров отрицателно поклати глава.

— Не. Благодаря, но не мога да приема вашето предложение.

— Защо? — очуди се морякът.

Летецът вдигна рамене.

— Не са ме учили да бягам от разни османовци. Може би ще измисля нещо друго. А сега. . . изпълнете заповедта — усмихна се Петров и протегна ръце на моряка. Последният слабо омота въжето около тях.

. . . И ето, лежейки на сандъка, летецът обмисляше положението и се вслушваше в гнетящата тишина, която бе обзела лежащия на дъното подводник. Кап. . . кап. . . кап. . . — звънко падаха някъде капки вода. „. . . Петстотин и шест. . . петстотин и седем. . . петстотин и осем. . . “ — машинално броеше Петров.

12. ОСТРИЯТ ОБРАТ

Нощ — тъмно като в рог. Над водната повърхност падна гъста мъгла. Не се чуваше нито плясък на вълна, нито шумолене на вятър — тишина: коварна, приспиваща, топла. Такава нощ не можеше да не въздействува на нашите моряци — те бяха се превърнали в слух и зрение.

Сигналистите нито за миг не затваряха очи, но какво може да се забележи в такъв гъст мрак и мъгла! Въпреки това стражевият кораб се движеше с обикновен ход, без светлини и сигнали и неговият командир беше съвършено спокоен: всевиждащото око на радиолокатора през всяка мъгла можеше да съзре и големия пътнически кораб, и малкия катер.

Корабът се връщаше в базата си. Скоро той излезе на траверс на нос Хорас. При ясна нощ оттук вече се виждаше панорамата на разположения зад носа курортен град, но днес крайбрежните светлини не можеха да пробият плътната мъгла.

Командирът на кораба стоеше на мостика с нахлупена на челото шапка, вглеждаше се в синята мъгла и от време на време разменяше с вахтения офицер по някоя дума.

Чу се как някой леко се изкачваше по стълбата на мостика. „Това е Кокорин“ — позна по стъпките командирът.

Лейтенантът прие вахтата, застана до компасната поставка, поизтегна се и изведнъж сладко като дете се прозя.

— Не се ли наспа? — иронично запита командирът.

Кокорин се смути, искаше нещо да отговори, но в този момент от разговорната тръба се раздаде глас:

— Другарю капитан-лейтенант, получи се за вас радиограма. Командирът на двадесети торпеден катер

предава: „Връщайки се в базата, внезапно открих цел, която се движеше към държавната граница. Започнах преследване, но ми се свърши горивото. Координати на целта. . . нейният курс. . . Васков."

— Ляво на брод — заповяда командирът на Кокорин и отново се надвеси над разговорната тръба. — Радист, предайте на капитан-лейтенант Васков: „Радиограмата получих. Вземам курс към указаните координати. „БО-555". Карев."

Над морето се развиделяваше. Мъглата започна постепенно да се разрежда. Зад кърмата водата кипеше: „БО" се движеше с пълен ход към указаната цел, която вече се появи на екрана на корабния радиолокатор. В рубката, широко разкрачил дългите си крака, се бе навел над щурманската масичка капитан-лейтенантът. С идеално подострен молив, какъвто може да се види у инженер-конструкторите и у морските щурмани, той нанасяше на картата едва забележими точки, които съединяваше с тънки линии. На картата се яви точката на предполагаемата среща на стражевия кораб с неизвестната цел. Карев се изправи и с удоволствие хвърли молива на масичката: „БО" ще преряже пътя на подводника още много, преди той да стигне до границата.

Командирът излезе на мостика без плащ, само по кител, свободно висящ на неговите поприведени плещи.

— Прояснява се — посочи хоризонта лейтенант Кокорин.

— Да. Не навреме — забеляза Карев, наблюдавайки как мъглата се вдига.

Корабът се приближаваше към изчислената точка на срещата с неизвестната цел. Радиолокаторът показваше, че целта е близко, но в морето нищо не се виждаше. Командирът заповяда да бъде извикан най-добрият сигналист на мостика, но и той също не

можа нищо да различи сред малките лениви сивозелени вълнички.

Изведнъж „БО“ затрепера, вътре в корпуса нещо започна да чука и след това машините спряха. Разговорната тръба на машинното отделение изсвистя пронизително. Карев прекрачи към нея.

— Другарю капитан-лейтенант, нещо се замота около левия винт! — доложи механикът. — Навярно сме попаднали сред рибарски мрежи.

— Не може да бъде, в този район е забранено хвърлянето на мрежи.

— Тогава може би някое парче от мрежа, изгубено в морето.

Това беше възможно. Какво да се прави, да се пуска водолаз?. . . Командирът се наклони към тръбата:

— Другарю Игнатиев, опитайте да превъртите винта напред — назад, може да се освободи.

— Рискувано е, другарю капитан-лейтенант: винтовият вал е натегнат, лагерът едва се държи — не сме далеч от авария. И да го освободим, все пак няма да можем да го движим. Ще трябва да се движим с един винт.

— Курс двадесет. . . Дистанция. . . Малък катер. Поправям се, не катер, а подводник!

— Какво?! — Карев постави на очите си силния морски бинокъл и като не се откъсваше от него, извика на Кокорин:

— Дясната машина, пълен напред!. . .

В бинокъла вече се различаваше движещият се с пълен ход подводник без флаг. Вирнатият нос, изкривената назад палуба не оставяха съмнение — това беше враг, пиратствуващ в съветски води.

По лицето на командира на стражевия кораб се изрази досада и гняв. Невидимата линия на държавната граница все повече се приближаваше и имаше

изгледи врагът да я прекоси много по-рано, докато „БО“ му пресече пътя.

— Дявол ще го вземе тоя рибар с неговите мрежи — не се сдържа Карев. — Лейтенант Кокорин, дайте по подводника един предупредителен изстрел!

Носовото оръдие даде изстрел, втори, трети, но подводникът продължаваше да следва своя курс, без да обръща никакво внимание на огъня. Очевидно хората в него отлично разбираха преимуществото си и не искаха да го изгубят. Карев го засърбяха ръцете да открие огън за поражение, но той видя в това известен риск: подводникът ще започне да криволичи и докато се прицелят по него, ще излезе оттатък границата. А да се стреля там, не бива. Да се чака пък бърза помощ, нямаше откъде. Другите стражеви кораби се намираха далече от „БО“ и не биха могли да настигнат пиратския подводник.

— Нима трябва да се прекрати гонитбата? — с мъка продума Карев. . . Озари го неочаквана мисъл. Капитан-лейтенантът погледна часовника си, примижа по посока на мержелеещия се в далечината подводник и сви устни към разговорната тръба.

— Незабавно предайте на брега. . . — заповяда той и продиктува радиограма. После се изправи и следейки с примижал поглед подводника, учудено сви рамене: — Тук нещо не е в ред. Мислехме, че е катер, а то излезе подводник! За какво той, пита се, е изплувал на повърхността на толкова мили от границата? Нищо не разбирам. . . Глупаво!

А той не можеше да не изплува.

. . . Седейки на своя сандък, Петров погледна право в зениците електротехника и попита:

— Кажете по съвест, ако вие действително искрено искахте да ми помогнете да се измъкна оттука,

защо сами не се готвите да бягате заедно с мене?

Електротехникът, чието име, както узна Петров, бе Иволгин, наведе очи и въздъхна.

— Вие сте честен, случайно попаднал тук човек. А аз — доброволно предал се в плен страхливец. С мене е свършено вече, няма да ми прости родината — късно е!

— Но дори и да не ви прости? Нима не е по-добре да умрете на своя земя като съветски граждани, отколкото да издъхнете безроден като куче, някъде в чужбина от ръцете на тези, на които сега служите и които ненавиждате?

Иволгин се сгуши като ударен, после се изправи и горещо зашепна:

— Да, аз се страхувам. . . Аз всякога се боя от смъртта. Но да живея така повече не мога. Не мога, разбирате ли? Вие. . . вие ще ми помогнете нали? Ще ме вземете ли с вас? — Иволгин скочи от мястото си, забърза: — По-скоро! Да бягаме, докато не е късно! Говорете какво трябва! Аз всичко ще направя! Само не ме оставяйте!

В очите на Петров затрептя състрадание. Той хвана Иволгин за ръкава:

— Седнете! Вие вече намерихте у себе си мъжество, това е добре. А сега аз ще говоря по-нататък: не се бойте от нищо, родината ще ви прости.

— Какво. . . вие?. . . — отново скочи Иволгин. — Нас са ни чели и говорили. . .

— Плюйте на това, което са ви говорили. Та вие не знаете ли, че съветското правителство е обявило амнистия за всички ония като вас, които искрено се разкайват за своите престъпления пред родината и доброволно се връщат в Съветския съюз. . .

— Боже мой! — хвана се за главата Иволгин. — Ние. . . А на нас. . .

— Да, на вас ще простят. Но на вас биха простили и без този закон, ако вие бяхте доброволно дошли разкаян. Така, че вие можете без страх да бягате оттук.

— Простете, как така „можете“? — усмихвайки се, попита Иволгин. — А вие?

— Аз вече ви казах — не съм обучен да бягам. Нас ни учиха да побеждаваме, а не да бягаме. Аз ще се боря. И откровено казано, бих искал да видя и вас до мене. — Летецът топло погледна в очите Иволгин и му подаде ръката си: — Значи ще вървим?

Морякът възкликна и решително стисна ръката му.

— Благодаря. Аз ще направя всичко за вас.

— Засега нищо не е нужно. Кажете какво представлява от себе си Османов?

— Ние тук малко знаем един за друг. За Османов съм слушал малко. Той някога се промъкнал в съветския флот, след това се върнал при Дьониц. Бил командир на малък военен кораб в отряда преследвачи „Вулф“, имал заслуги към фюрера — ето това е всичко, което ми е известно за него. Той е страшен човек.

. . . Пролежавайки до нос Хорас целия ден и вечерта, подводникът на Османов около полунощ потегли от дъното и се насочи под водата по направление на границата. Но вражеският подводник не изминa и половината път до границата, когато електромоторното отделение замириса на изгорял каучук и пластмаса, а витлата млъкнаха. Той спря.

В кърмовото отделение веднага се вмъкна Османов. Приковавайки с поглед Иволгин, който стоеше смутен до електромоторите, той завика:

— Защо спряхме?

— Авария. . . Моторите изгоряха. . . — прошепна Иволгин.

Лицето на Османов побледня, придоби измъчен вид, очите му изпускаха злобни мълнии.

— Изгоряха?! Ти кого помисли да излъжеш, кучи сине?. . .

Османов измъкна пистолет от джоба си, но удар в слепоочието му попречи да изпълни своето намерение. Той дойде на себе си почти мигновено. Ръцете му бяха вързани отзад със същото въже, с което не отдавна бяха вързали Петров. Османов седна и се огледа наоколо. Входната врата на съседното отделение беше залостена отвътре и Петров делово сложи и последния райбер. От джоба на летеца стърчеше Османовият пистолет. Зад поваления стоеше Иволгин.

— Намери си приятели, кучи сине? — яростно засъска Османов. — Почакайте и двамата на кол ще ви набуча! Един до друг. . .

Петров се обърна и направи крачка напред. Едната вежда на летеца насмешливо се повдигна:

— Аз, изглежда, се отнесох не много деликатно с вас? Предлагам да забравите това. Ставайте! Размърдайте се!

Османов непохватно се изправи и застрашително и въпросително погледна към офицера:

— Какво по-нататък?

— Седнете тук — посочи Петров пейката до електрическото табло, измъкна телефонната слушалка, предаде я на Иволгин и не снемайки ръка от дръжката на апарата, каза:

— Иволгин, приближете му слушалката до устата. . . А вие, сеньор Османов, благоволете само да предадете на своите следното: „Заповядвам незабавно да изплувате, да запалите ходовите огньове, след минута да подадете ракета и да се предадете на

първия приближил се кораб!“ Ясно ли вие? Предупреждавам: да се предаде точно. Говорете!

— А ако не желая?

— Не мислете, че ще започна да ви моля. Ще се мотаете тук, докато стражевиките ви напият.

Без да подозира, Петров улучи най-болното място на Османов. В движещия се подводник бандитът все още понасяше обстрела, но за секунда, представяйки си удара на бомбата върху неподвижния подводник, пиратът се сви конвулсивно и тежко задиша:

— Добре, давайте.

Османов се ядоса на летеца и с хриплив глас проговори в поднесената му слушалка:

— Централа? Кой. . . Дай телефона на Власов. . . Власов? Моторите отидоха по дяволите, а вие тук. . .

Петров натисна дръжката и прекъсна разговора. Османов се усмихна.

— Добре, добре! Дявол ви взел, свържете ме, ще кажа каквото искате. . . Ех!

Като скочи изведнъж, той удари с глава Иволгин по челюстта, отхвърли с ритник Петров и се наклони към падналата на масата слушалка:

— Власов, изплувайте и с пълен ход бягайте зад границата! Изкъртете вратата и ме освободете! Разбрахте ли? Само напред!. . . — успя да извика, преди да го отскубнат от масата.

В душното отделение настъпи минутна тишина, нарушавана само от пресното дишане на тримата, които мълчаливо се гледаха един друг. В съседното отделение се чу някакво движение. Османов злорадо се засмя:

— А, джентълмени, истинският разговор, изглежда едва сега започва?

Петров помисли и отговори:

— Ако желаете, да.

Летецът заедно с Иволгин замъкна към преградата отчаяно съпротивявящия се Османов и го завърза с въжето за вратата. След това Петров седна до телефона и взе слушалката:

— Слушайте, как сте там? Говори съветски офицер. Категорично ви предлагам да изплувате и да се предадете на първия приближил се към вас кораб. Обещавам да засвидетелствувам, че това сте направили доброволно. В противен случай сърдете се на себе си. Освен това, ако се опитате да взривавате вратата на кърмовото отделение, знайте, че вашият командир е привързан за тази врата и вече не иска да го освободите по такъв начин.

В отговор някой силно се изсмя:

— Можете да не се вълнувате! Командир на подводника съм аз. И въобще не се готвя да разбивам преградата. Всички вие, тримата, ще бъдете заловени и отправени на брега — там ще се разбере каквото трябва. А за предаването на подводника, моля не ни нареждайте нищо, аз не обичам тия, които се бъркат в чужда работа. Ясно ли е? Адио!

Подводникът се изпълни с равномерния шум на дизеловите мотори, витлата се раздвижиха. Иволгин унило погледна към летеца и тихо каза:

— Ето ти на. . . Какво да се прави сега?

Небръснатото, отслабнало през тези дни лице на Петров насмешливо се намръщи:

— Е, любезни, вие, направо казано, сте малодушен. Горе главата. Първо, главната си задача вече изпълнихме: подводникът изплува, следователно непременно ще бъде открит. Второ, борбата продължава. Какво трябва? Да не се седи със скръстени ръце, а да се извади от строя всичко, което е по силите ни.

Иволгин обходи с поглед отделението и поклати глава:

— Това е невъзможно. Могат да се извадят от строя отделни възли, но движението на подводника от това няма да спре.

— Дявол знае— въздъхна Петров, — аз не съм специалист по подводниците, но ако проникнат тук? Какво е това там? — показа летецът към другата преграда на отделението, където зееше един отвор. Той беше плътно затегнат с многоъгълни гайки и както изглежда, отдавна не е бил отварян.

Иволгин отговори:

— Там е румпелното отделение.

— Това са, изглежда, кормила, или как се казва по вашему? Та какво по-добро от това? Ще нарушим тази работа, ще сложим кормилото на борд — и нека подводникът върви „по петите си“ колкото си иска! А вие още приказвате.

— Правилно!. . . Само че да се отпуши този отвор е трудно: необходими са големи ключове, инструменти, а те са у механика.

— Глупост. Дайте да направим всичко възможно, да измислим нещо. . .

В ранното безслънчево утро видимостта над водата беше добра. Но от височината нататък не можеше да се види нищо определено, всичко се сливаше в някаква сивозеленикава пелена. Това досаждаше на Сергеев и на дивизионния щурман, който летеше с тях и дори не бе снел още от ръкава си знака на дежурен по поделение. По едно щастливо съвпадение опитният боен летец Сергеев живееше на самия аеродрум, а най-добрият щурман дежуреше по дивизия — това даде възможност да се икономисат няколко скъпи минути.

Огромната скорост на „Синята стрела-2“ позволи на летеца да вземе разстоянието в приказно кратко

време, а щурманът насочваше машината право към целта. Но тук се случи беда: локаторът показваше, че самолетът е над целта, а с очи нито летецът, нито щурманът виждаха нещо. Нервите на Сергеев се изопнаха като струни. Намалявайки скоростта, той започна да прави кръгове с машината.

— Не само подводник, но и вас не виждам. Посочете себе си и целта — сърдито каза летецът по радиото на граничарите, като че те бяха виновни за това.

— Ние ви виждаме добре. Себе си обозначаваме с ракети, а врага — с трасиранс — отговориха от морето.

Долу от една точка като вятрило се разпръснаха три яркожълти змии, а направо пред тях се протегна смътна струйка на трасиращ снаряд от малокалибрено трасиращо оръдие. Летецът се спусна и прелетя над „БО“ в посоченото трасирано направление.

Под самолета се мярна малкото стоманено тяло на подводника по цвят, почти сливащ се с водата.

— Ето го, проклетника! — възкликна Сергеев и с рязко движение се отмести настрана.

— Какво става с вас? — учуди се щурманът. Той също се вълнуваше, но сдържаше възбуждението си, обхванало го преди изпълнение на бойна задача.

А летецът действително нервничеше. Пред очите на Сергеев стоеше лицето на оня другар, който още при Волоколамск го измъкна изпод разбитата машина, сложи го в своята и излетя под носа на врага.

Като направи усилие над себе си, Сергеев бодро отговори на въпроса:

— С мене всичко е в ред.

— Вземам боен курс! — предаде щурманът и се прилепи до прибора.

През време на атаката щурманът става господар на въздушния кораб. Той повежда самолета към целта,

мигновено извършва най-сложните пресмятания, определя момента и с натискане на бутончето изпраща торпедото към врага. А летецът в това време трябва да бъде идеален пилот, най-точен изпълнител на командите на щурмана. Най-малката неточност — и торпедото не ще отиде в целта.

— Остави! — изведнъж изкомандува Сергеев. — Ще направим халосно обръщане, за да се прицелим по-добре.

„. . . Какво още остава? Да се потопим? Но отзад идва стражеви кораб с бомби, няма подводен ход — истинска гибел. Да се предадем, когато до границата остават буквално три минути път?. . .“

Власов пребледня и както удавникът се хваща за сламката, така той се хвана за телефона.

Петров, като чу звънеца от румпелното отделение, отиде към телефона:

— Ваш самолет иска да ни торпилира!. . . — хрипливо каза в слушалката прекъсващ глас.

— Благодаря за приятното известие — отговори летецът.

— По дяволите! — в изстъпление закрещя Власов. — Аз сериозно говоря. Чувате ли? Те не знаят, че вие сте в подводника. Гарантирам ви всичко — живот, пари, свобода — само излезте от отделението и им дайте сигнал, че сте тук.

— Моят балон и бял флаг над подводника — това е сигналът — отговори Петров.

— Престанете най-после! Та нали след минута ще ни потопят. Разбирате ли — торпилират!

— Какво, гад, от смъртта ли се боиш? — усмихна се Петров.

— Той е луд! — закрещя Власов. — Слушайте, разбирате ли, че вие също ще издъхнете за тоя, дето духа?

— Ще издъхнете вие. А аз ще загина като офицер, верен на клетвата. Впрочем, вие не можете да разберете това. Накратко — или бял флаг, или се пригответе за оня свят. А на мен ми омръзна вашето квичене.

Петров трясна слушалката, седна и измъкна табакерата си:

— Но какво пък? Сега вече може да се запуши, нали така?

Привързаният към вратата Османов не отговори, а само изблещи към летеца стъклени очи.

. . . Като описа един кръг, торпедоносецът отново взе боен курс. Сергеев се надяваше, че пиратският подводник ще вдигне бял флаг. Но това не стана. Стоманената цигара продължаваше своя път. Сега оставаше само едно — да се торпилира — и летецът отново помисли с болка за Петров.

— Митя, приятелю мой, та нали ти никога не би ми простил, ако аз в тоя момент бих бил малодушен— прошепна Сергеев и поведе „Синята стрела-2“ в атака.

Летецът почувствува как самолетът леко подскочи, освобождавайки се от тежестта на торпедото, но Сергеев не намери у себе си сили да погледне надолу.

— Отклони се! — извика щурманът.

Оставяйки пенеста следа върху водата, подводникът описа остър завой. Ако той бе закъснял само с две минути да се отклони, кърмовата му част не би избегнала торпедото.

— Виждате ли? — попита щурманът.

— Виждам! — засмя се Сергеев, стягайки шлема на главата си: над подводника затрептя нещо голямо и бяло като покривка. Врагът се предаваше.

Миг след това на мостика се появи човек в моряшка униформа. Прелитайки над подводника с голяма скорост, Сергеев не можа да я разпознае, но сърцето му подсказваше: „Петров!“

От „БО-555“ спуснаха спасителни лодки. На носа на първата стоеше твърде висок, слаб, млад офицер. Той се усмихваше и викаше на Петров, който нищо не разбираше: победно свистейки, ниско над тях се понесе самолет. След това „Синята стрела-2“ пикира вертикално над подводника и се понесе към небето, след няколко секунди се мушна в облаците и се скри.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.
1. Котката показа ноктите си	3
2. „Синята стрела“ е на старта	8
3. Ден на произшествия	17
4. Произшествието във въздуха	28
5. В района на Малките дълбочини	33
6. Под водата	43
7. На остров „Самотник“	51
8. В мъгла	63
9. Предсмъртната дума на граничаря	68
10. Пурпурният залез	73
11. Вторият ден	83
12. Острият обрат	95

Умоляват се читателите да изпратят своите отзиви и бележки за тази книга на адрес Държавно военно издателство, ул. „Ив. Вазов“ 12 — София, като посочат възрастта, професията и адреса си.

Редактор: Хр. Минчев
Художествен редактор: К. Майски
Техн. редактор: Ст. Манов
Коректор: Р. Михова
Формат 16⁰ от 71/100
ЛГ-IV/4—1956 г.
Тираж 10,000 екз.

Дадена за печат на 23. V. 1957 г.
Издателски коли 4,165 — Печатни коли 7
Изд. поръчка № 1112 — Техн. поръчка № 469
Кн. тяло 2,10 лв.; подв. 1,40 лв.

Печатница на Държавното военно издателство при МНО